

ELŐFIZETÉS

HELYTARTÓ:
Egy évre 66 korona.
Egy hónapra 6 korona.

VIRÁGOS:
Egy évre 20 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

RENDELÉSEK:
A hirdetés pótló nélkül egykor 20 sz. minden napviláglati 10 sz. ér.

Nyitási ára 40 sz. ér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 397.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, november 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vasúttörvény: Csigalépcsében.
- A képviselőház ülése.
- Wallburg Ernő elutasítása.
- A hadügyi kormány és a két éves szolgálati idő.
- Vádirat Böhm és Konsitzky ellen.
- A meggyilkolt rendőr.
- A Heha-Réna ügy a járásbíró előtt.
- Egy lakodalom két templomban.
- Nemesi Pál — „katonaszabadító”.
- A polgári dráma.
- Titkoszolgálat öngyilkossága.
- Tárcs: A fantóm. Írta: Alain Morsang.
- Régi-Ósarnok: A róma-párti expresszomat. Fordította: Ritt Gyula.

Csigalépcsében.

Arad, november 18

A jövő évi budget képviselőházi tárgyalása óta az állami tisztviselők kétszeres aggodalommal várják a fizetésrendezésről szóló törvény életbeléptetését.

A kormánynak aligha lehet tudomása arról az izgatottságról, mely a hivatalnokok fizetésének rendezése miatt az egész ország hivatalnokai, különösen pedig a kisebb javadalmazású hivatalnokok között uralkodik. Ezek az urak most már nemcsak maguk között, de a velük érintkező felekkel is alig tárgyalnak másról, mint erről a kérdéstről, a mi pedig a hivatalos munkának nem válik előnyére. Távol legyen tőlünk e miatt gáncsolni az érdekelt hivatalnokokat. Izgatottságuk nemcsak érthető, de indokolt is. Ha meggondoljuk, hogy a legkisebb javadalmazású hivatalnokok fizetésének emelésére az or-

szággyűlés még ez év elején megszavazott három millió koronát, hogy a költségvetési törvény, melyben ez a három millió korona bennfoglaltatik, már több mint hat hó óta szentesítve s kihirdetve van, s hogy ebből a pénzből még senki sem látott egy árva fillért sem, akkor igazán kétkedéssel kell fogadnunk a kormány tagjainak azon sokszor hangoztatott kijelentését, hogy a hivatalnoki kar iránt jóindulattal vannak.

Annál érthetlenebb ezen kijelentés, mert a kormány sok olyan millió koronát költ el különösen katonai célokra, melyek megszavazva nincsenek s most nem akarja szétosztani azon kis összeget, melynek elköltésére minden szükséges felhatalmazása meg van.

Elénken emlékszünk még arra, hogy akkor, midőn a katonatisztek fizetését emelték, a kormány nem várta be, míg az országgyűlés megszavazza az emeléshez szükséges volt összeget és épp azért csodálatos, hogy miért késedelmeskedik most, midőn sokkal nagyobb a szükség s midőn késedelme határozott hátrányára van a hivatali munkálkodásnak.

A hivatalnokok eddig csak biztató szót és ígéretet kaptak a kormánytól, de ezek a kijelentések is oly homályosak voltak, hogy a hivatalnokokra nem biztatólag és csillapítólag, hanem ellenkezőleg, izgatólag hatottak.

Igy például joggal utálnak az érdekeltek arra, hogy a pénzügyminiszternek legutóbbi erre vonatkozó nyilatkozatai sok tekintetben nem világosak és kételyt hagy-

nak fenn sok fontos részletkérdés iránt, különösen pedig a tekintetben nem eléggé világosak, hogy az új törvény szerinti fizetési fokozatba való besorolásnál a hivatalnokoknak azon szolgálati éveik fognak-e tekintetbe vétetni, melyeket az illető hivatalnok a jelenlegi fizetési fokozatban, vagy pedig a jelenlegi fizetési osztályban töltött el? Ha csak a fizetési fokozatban eltöltött évek vétetnek tekintetbe, ez nagyon sok igazságtalanságra vezet, mert megtörténhetik, hogy egy hivatalnok, a ki valamelyik osztály legalsó fizetési fokozatában nyolc vagy tíz évet szolgált s a jelenlegi fokozatban csak egy-két év óta van, kedvezőtlenebb helyzetbe fog jutni az új törvény következtében, mint azon hivatalnok, a ki ugyan régebben van valamivel a jelenlegi fizetési fokozatban, de az alsóbb fizetési fokozatban szerencsés véletlen körülmények folytán, jóval rövidebben szolgált, mint a másik hivatalnok.

Ilyen és hasonló rejtélyek előtt állanak most a hivatalnokok, a kik érthetően most folyton spekulálnak és kalkulálnak, hogy tulajdonképpen hogy is lesz és főképpen hogy mikor lesz?

Sokkal jobb lett volna, ha a kormány kevesebbet, de világosabban nyilatkozott volna. A kormány ugyan — és jogosan — óriási munkának tünteti fel a fizetésrendezést, de ez nem vigasz. A kormány előtt fekszik különben az esztrák minta, melytől a miénk aligha fog másban különbözni, mint abban, hogy a mi hivatalnokaink fizetése kisebb lesz.

A hivatalnokok jól tudják, hogy We-

TARCA

A fantóm.

Írta: Alain Morsang.
(Franciából.)

— Látjátok, — szolt Saclay — azt a féhérselyemruhás alakot, amely a fák mögött vonul? A virágos kalapot, a drágaköves gyűrűvel ékes kezét, amely a napernyőre támaszkodik? Mindez rezeg és úgy látszik, mintha élne a kert felárnyékában... Eh bien, ez egy fantóm! Az a fürdőház, ahol mi az ifjúságot és az erőt keressük, most hajlékot ad egy sápadt árnyak. Mintha csak Poe történeteit vagy Hoffmann meséit élők.

Székünket közelebb húztuk Saclayhoz, aki hosszú szünetet tartott, hogy felizgatott kíváncsiságunkat még jobban felzaklassa. Szemünkkel követjük a női szilhuettet, amely a fásor mélyén zöld árnyékban imbolygott. Hátulról láttuk és így nem volt rajta semmi különös. Járása, bár kissé hanyag, mégis elegáns volt. Hajladozó, ringó, karcsu dereka fiatalosnak látszott. Fehér szalmájú Directoire kalapja alól tört fényű vörös haja bukkant ki, amely alól fehér gyermekei nyaka villant elő.

Saclay szolt;

— Ez a nő az első pillantásra a fiatalság képét mutatja. Azt hinné az ember, hogy a mi

korunkból való, hogy rőt haja alatt a mi korunk szelleme él... és mégis azt mondom néktek, hogy nem más, mint jelenés, fantóm. Szemetek csal: nem hushól, csontból való lényt lát, hanem egy diabolikus alakot, amely valami fekete szakadékból fakadt elő és aki Caillard festő halálát okozta.

Erre a névre élénk rebent a festő alakja, akinek napsugaras, örökifjú, szép vásznai a Louxembourgban pompáznak. Caillard! ez a név maga jelentette a nagy természetet, a Nőt, Ile de France hős árnyait. Szahara biborát, a francia szakadékok havát és a galsai fonó leányok bronz kebelét... Egy pillanatig elgondolkoztunk.

— Ez a nő — folytatta Saclay — a festő szeretője volt több mint harminc éven át. Modellt állt neki már régen, talán 1865-ben, mikor a „Rabszolgaság” festette. Ezt a képet tulajdonosánál, sir David Owleynál lehet látni és megvan rajta Clara Pierron fölséges alakja szép sége teljes büszkeségében. Mint tudjátok, a nagy művész csaknem elvesztette szemvilágát egyiptomi utjában, mert könnyelműen elaludt a szabadban. Le kellett mondania a palettájáról és egyedüli öröme azontul a héba-hóba való olvasás, kevés rajzolatás volt és főleg egykori modelljét szerette. Clarával a Marne folyó partjára költözött egy kis vidékre, hol apró tanyái viskók tarkáltak és ahol mint valami közös kertben festők is felültették a sátorfájukat. Ekkor,

élete utolsó éveiben ismerkedtem meg Caillardal. En Maincyvel dolgoztam közös drámánkon, a „Danté”-n, mert a munkálkodás óráiban teljes nyugalomra, a pihenés perceiben pedig a társaság örömeire volt szükségem. Kis villánkban mindkettőt megleltük.

Nappal, a hőség óráiban semmi neszt nem hallatszott. Az emberek pihentek vagy buzgón dolgoztak vásznukon, rajzólapirjukon. A reggel elillant mint valami álom, a délután lassan pergett le és mikor leszállt a hűvös este, a nyaraló feléled és mint valami méhkas zsebongott. A festők és a halászok hazajöttek fecsegni, a zongorák megszólaltak, a kertek pedig a nők csivogása töltötte meg. A nyitott ablakon át behallatszott az estebéd muzsikája: a tányér-villa csörömpölés, poharak csengése, kacagás. A vidámság órája volt ez, mikor a fáradt elmék az örömben usztak, pihentek. Estebéd után a parkban találkoztunk. Pipát szivtunk, régi panaszokat, régi lelkesedést, régi szerelmet beszélünk és a világnak ebben a kis zugában csak úgy hemzsegték a zagyva emlékek, akiket ez a raj Algiriából, az Andesből, havas Oroszországból, Esterel kék éjszakáiból és a világ minden részéből hordott össze.

Caillard, aki hatvanéves volt, nem volt épp a legrosszabb elbeszélő. Mindent látott, mindent megízlelt és megőrzött magában valami szépségkultuszt, vonalak és színteltek iránt való pietást úgy, hogy beszélgetései olyanok voltak

kerle a fizetésfelemelést alig egy pár hónap alatt intézte el, pedig akkor egyidejűleg rendezte a valutát s egyidejűleg megcsinálta a sokkal bonyolultabb nyugdíj-törvényt is. Ilyen előzmények után még az sem lehet megnyugtató a hivatalnokokra, hogy a kormány tényleg be fogja nyújtani a törvényjavaslatot, mert a javaslatból lehet ugyan törvény pár nap alatt is (vide: katonai törvények), de eltarthat hónapokig is s a milyen szerencsésük már a mi hivatalnokainknak van, még a király betegsége is az ő ügyüket fogja hátráltatni.

Azt ajánljuk hivatalnokainknak, hogy úgy, mint két év előtt, újra tömörüljenek és eszközöljék ki a benyújtandó törvényjavaslat *haladéktalan, soron kívüli elintézését*, mert ha nem így lesz tárgyalva, akkor beláthatatlan az idő, mikor jutnak majd pénzhez. Mindenféle akadály fenyeget, kormányválság, betegség, deficit stb. Ezek elől ki kell térni. Fel kell keresniök a vezető férfiakat és ki kell eszközölniök, hogy még ez évben törvény legyen a javaslatból. Nem hisszük, hogy megtagadhatnák a hivatalnokok jogos kérését. Két alkalommal már megtört a fegyelem, van ez olyan fontos ügy, hogy e miatt is meglehet törni a pártfegyelmet.

(?)

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 18.

Alig néhány szélbali képviselő előtt szólt fel Bakó József függetlenségi képviselő, a ki hosszan fejtegette pártja ismert programmpontjait. Utána ismét horvát képviselő beszélt: **Tomasics Miklós.** Már magában véve ez is meglepetést, sőt feltűnést keltett, mert hogy immár a negyedik horvát képviselő vesz részt az indemnítávitában. De még sokkal élénkebb és örvendetesebb feltűnést keltettek erősen hazafias beszéde és egyes kijelentései, amelyek nagy része a Ház minden oldalán élénk visszhangra találtak.

Tomasicsot, a ki igen erős hangon, nagy hatással beszélt, a kormány jelenvolt tagjai üdvözölték.

mintha himnuszt mondana a Földről, az Égről, a Nőről.

Clara bámulatot keltett örökifjúságával, finom eleganciájával, amelynek segítségével orias diadalokat aratott az időn és illuziót tudott kelteni az efinomult érzékű öreg művészen. Szőke haja, amit az imént látatok, mint valami élő selyemfátyol libegett, arca pedig, amely izléssel volt p szelvezve, olyan volt, mint valami mosolygó álarc a halál ábrázatán. A meggyöngyült szemű festőnek elég volt ez a látogatás és a csalóka tünemény pótolta előtte az egykori üde leánykát, a régi rabszolganőt, akinek sugárzó szépségével töltötte meg híres vásznát.

Hány éves lehetett Clara?

Gyakran kerdeztük ezt magunktól, anélkül, hogy feleletet tudtunk volna rá adni. Ha egybevetettük élete néhány ismert adatát, egyszerű számításokkal arra jutottunk, hogy legalább is hatvan éves lehetett, ha nem több. De sem járásában, sem szemében, sem arcában egyetlen jel nem mutatott rá. Kerülte a ragyogó nappali fényt, kereste a kedvező félnomályt, az alkalmas félvilágítást. Valóságos művésze és tudosa volt a színeknek. Gánálisan találékony volt abban, hogy kombinálja ruhája színét arca árnyalataival, hogyan olvassa arca fáradt vonásait ködszerű túllébe, csipkefelhőbe. Nappal nagy peremű bergérékalapot hordott, amely utját szegte a napvilágnak és meleg fényű árnyékba burkolta arcát. Este nem félt semmitől és fedetlen nya-

Molnár Akos függetlenségi képviselő majdnem kizárólag a borsgazdasági dolgokkal foglalkozott.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Apponyi Albert graf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Cseh Ervin és Darányi Ignác miniszterek.

Elnök az ülést fél 11 kor megnyitva, bemutatja az elnöki irományokat.

(Napirend előtt.)

Ugron János a csongrádi itéletbizottság előadója szóval felés utalva multkori jelentésére, felpanaszolja, hogy **Boda Vilmos** kisebbségi előadó beszéde közben **Simonyi és Visontai** közbeszórtak, hogy Boda adatait ő (Ugron) elhallgatja. Hivatkozik beszédére, jelentésére és konstatalja, hogy mindazt elmondia, a mit Boda mondott. Különben felolvashatja.

Felkiáltások: Elhiszük! Felesleges!

Ugron: Utal egész tevékenységére és multjár. Soha semmit sem szokott elhallgatni és ezt a feltevést visszautasítja. (Helyeslés)

Következett

(Az indemnitás.)

Bakó József: Elérkezett az utolsó órája annak, hogy az önálló vámterületet felállítsuk. Magyarországra egyszerűen ráfognak, hogy mert főképen nyerstermelő állam, azért nem képes iparrát fejleszteni. Ez a legnagyobb igazságtalanság. Magyarországnak égető szüksége van arra, hogy nyers termékeit maga dolgozza fel, mert különben előbb-utóbb elpusztul az államok versenyébe alatt. A közös vámterületből kizárólag Ausztriának van haszna, mert minden javunkat odaszállítják, és ezzel csak ők gyarapodnak, mert ipari termékekben nekünk drágán adják el saját termékeinket. Innen van, hogy Ausztriának mindig jut a finom rostélyes peccsenyéből, Magyarországnak pedig még rántottára sem jut. (Derűltség)

A királyi udvar is mindig Ausztria érdekeit mozditja elő. Ott épít, az osztrákokkal érez, tatan azért, mert Ausztria előbb volt birtokában, mint Magyarország. Elég az hozzá, hogy így vagyunk mi alárendelt ország, provinciája Ausztriának. Ezért főkvánása az, hogy az olasz borvámot, melynek alacsonyága nagy kárára van a szőlőtermelő gazdáknak, vagy 40 koronára emeljék fel, vagy pedig töröljék el a borvámklauzulát. (Élénk helyeslés.) A gabonaárak felemelését óhajja. Nagyon szeretné, ha a kormány közbejárna, hogy a tőzsde és a nagy malmok össze ne játszanak a gabonaárak leszállítása érdekében. (Tetszés.) Az 1848. XX. t. c. végrehajtását követeli. A balatoni halászat fejlesztésére hívja fel a kormány figyelmét. Az indemnítit nem fogadja el. (Helyeslés a szélbalon)

kával, androgyn bodor hajával, perverz szemével gyakran a legfiatalabbnak látszott a társaságban.

Mi volt ez a nő? Örökifju Ninon de Lenclos vagy boszorkány? Ki tudta volna megmondani?

Én megismertem a titkát, véletlenül. A legközelebbi pályaház hozánk a Marne tulsó partján volt, valami száz meterrel a villa fölött. Egy halász szállította át az embereket a bárkáján. Egy nap, mikor korán kellett Párisban lennem, felzavartam a halászt az álmából és mentegtettem magam, hogy ilyen korán zaklatom.

— Nem háborgat, — szölt a halász — mert nem ön az első, akit ma átszállítottam. Minden reggel négy óraker megjelenik itt madama Caillard köpenyébe burkolva úgy, hogy csak a szeme látszik ki. A legelső vonattal Párisba utazik. Hét óraker érte megyek a tulsó partra. Akkor már ott van és áthozom. Most már nem burkolózik el olyan szörnyen, úgy látszik, már nincs mit tartania a hidegtől. Arca rózsás, mint valami virág és olyan illata van, mint egy mezel esokornak. Azt hinné az ember, hogy bába megy.

Azonnal megértettem ennek a nőnek az életét, akit hántorgat a félelem, hogy rajta kapják a vénülés bünén. Mindennap hajnalbasadásával, mikor még kedvese aludt, felkelt és valami szépítő asszonyhoz járt, aki maszszálta, festette, fodorította, mint valami bábút és mikor visszajött, olyan volt, mint ama

(A horvátok hazafisága.)

Tomasics Miklós horvát képviselő: Tiltakozik mindenekelőtt Rátkay ama vádja ellen, hogy a horvátok hazafisága hiányos. Örömmel konstatalja, hogy Széll Kálmán 1873-ban és ma is hatalmas előmozdítója a horvát-agyar viszonyok javításának. Valahányszor Horvátországban a radikális nemzetellenzék a viszonyt elhomályosítani iparkodik, a horvát nemzeti párt mindig a legnagyobb eréllyel zárt szembe, nem magyar, hanem jól lefogott horvát érdekből. (Tetszés.) Egyáltalán károsnak tartja a horvát ellenzék zágrabi zavargásait, mert károsítja az állam presztizsét kifelé. (Tetszés.) Szól ezután a magyar-horvát pénzügyi egyezményről. A horvátok e tekintetben soha sem tanúsítottak türelmetlenséget és a magyar képviselőház irányadó pártjának belátásába feltétlenül bíznak. (Tetszés.) A horvát ellenzék aspirációkat ők nem táplálják, mert Horvátország érdeke ellen van. (Tetszés.) Nagyon helyesnek és célszerűnek tartanám, ha a horvát ellenzék képviselői is eljőnnének ide a magyar képviselőházba. (Élénk helyeslés.)

Felkiáltások: Csak jöjjenek!

Tomasics: Mert a szóváltás, a vita hevében sok félreértés eloszlattnak és egyetértés állhatna elő. (Általános, élénk helyeslés.) Csak, hogy ennek eddig két akadálya volt. Az egyik az, hogy az ellenzékiek szenvedélye oly nagy volt, hogy itt higgadt beszéd tőlük várható nem volt.

Krasznay: Majd lecsillapodnak!

Tomasics: A másik ok a fizikai lehetetlenség volt, mert a horvát ellenzék a magyar képviselőház tárgyalásaiban résztvenni nem akart. A negatívum terén maradtak. (Hangok: Elég baj! Nagy hiba!) De az a hit, hogy mindez a jövőben meg fog változni, mert az utóbbi időben fordulat állott be. Az ellenzék két tagja ugyan is részt vett a horvát regnikoláris bizottságban és a logika alapján most már részt kell venniök a magyar képviselőházi tárgyalásokban is. (Élénk tetszés.) Ezzel be fog bizonyulni, hogy *Budapest az egész politikánknek gyüpontja és nem Bécs.* (Általános zajos helyeslés.) És ez azt is bizonyítja, hogy a horvát viszonyok nem rosszszabodtak, hanem inkább javultak. (Élénk tetszés.)

Ez pedig egy államférfiúnak köszönhető, akinek két tényező állott rendelkezésére: a hazafias kitartás és a becsületes kormányzasi irány. Ez az államférfiú magyar ember létere kitűnő hazafias politikát csinált lenn Horvátországban és ezért őt nem csufolódás és gáncs illeti, hanem elismerés. (Ellenmondások a szélbalon.) A szólásszabadság nevében kéri a nyugodt meghallgatást, mert mint jó hazafi beszélt, ha nem hízeleg is. (Élénk tetszés.) Az ő apja földönfutó volt, mert Jellasics halálra ítélte őt. Együtt harcoltunk a multban — ugymond —

porcellánbafák, ódon és mégis örökifju biscuit-alakocskák, amelyek a pohárszékeket díszítik.

Ez a megható dráma felizgatott volna, ha nem ismerem Clara kapzsiságát és Caillard végrendeletét. Ettől a pillanattól fogva lehető közéről vizsgáltam a Fantómot. Mikor délutánokint a kertben találkozottunk, megpróbáltam diszkrétan kihüvelyezni a kendőzött arc titkát. Vizsgáltam suttymban a gyöngéd, ránc nélküli a nyakát, a szeme alját, az ajka vonását és mindazokat az apró zugocskákat, hová a kor belemarcangol adáz körmével. De nem találtam bennök semmi analizálni valót. Az egész jelenésben volt ugyan valami fáradt árnyalat, valami mesterkéltég, amik bántották érzőkeimet, de nem tudtam soha rábukanni a titokzatos határra, hol a természet átengedte a helyét a művészetnek. Ezért van az, hogy nem tudok Clarával keznet fogni valami csöndes borzongás nélkül. Keze oly finom, oly hideg és oly erős volt, mintha rugóra járt volna és pergamennel lett volna bevonva, mint Vaucanson automatái.

Caillard halála is oly borzalmas emléket hagyott bennem, amely sohasem fog elhalványulni. A festő hatvankettedik születése napjára nagy ünnepet rendeztünk a villa kertjében és az ünnepen számos festő és író is részt vett. Sokáig tartott a mulatság. Folyt a pezsgő, versek szavalása és később tizenkét csinos ifju leány élőképekkel támasztotta fel a mester legszebb festményeinek emlékét. Az

együtt küzdöttünk, és együtt kell dolgoznunk, de testvériesen élnünk is. (Zajos tetszés.) Szerencsét kíván Hédervárnak további kormányzásához. Az indemniti, mert bizalma van a kormányelnök hazafiságában, tapintatosságában és erélyességében, elfogadja. (Zajos helyeslés. Jobbról, számosan, köztük Széll Kálmán miniszterelnök és Wlassics miniszter, üdvözlik.)

(A javaslat ellen.)

Molnár Ákos: Mindenekelőtt az önálló vámterület felállítását követeli. Hibáztatja, hogy a miniszterelnök oly sokáig húzza-halasztja a kiegyezési tárgyalást Körberrel. Elhiszi, hogy a kormányelnök mindent elkövet a magyar érdek megóvására, de akkor ne engedje magát Körbertől vezetett és félrevonadni, hanem álljon a talpára és követelje a tárgyalások befejezését. Követeli és sürgeti az oiasz borvámklauzula eltörlését. Igen rossz néven veszi és kárhóztatva, elléli a földművelési kormány amaz eljárását, hogy a verseci bortermelő kongresszuson nem képviseltette magát. Holott ott fontos, nagy gazdasági érdekekről volt szó. A gazdák egyik legforróbb óhajta, hogy a külföldi borokat innen kiküszöböljék, mert terem most már hál' Istennek elég borunk itt Magyarországon is. Hivatkozik a gazdasági kongresszusokra és határozatokra. A kormány elleni bizalmatlanságból az indemniti nem fogadja el. (Helyeslés a szélbalon.)

Bakó József: Tiltakozik a véderő emelése ellen. Kérde, hogy áll a paktum dolga? A miniszterelnök ki akarja játszani a paktumot.

Széll Kálmán: Ez nem igaz!

Bakó: Ha a miniszterelnök ezt tagadja, miért nem ad módot arra, hogy a paktumot tárgyalók szabadon nyilatkozhassanak. Sürgeti az adóreformot, választási reformot. Az indemniti javaslatot nem fogadja el.

A vitát holnap, szerdán folytatják.

A kormány álláspontja. A képviselőház holnapi ülésén Széll Kálmán miniszterelnök fogbeszélni, hogy az indemniti-tárgyalások alatt a kormány ellen elhangzott vádakra válaszoljon. A miniszterelnök beszédjét érdeklődéssel várják, mert ki fogja fejteni abban a kormány álláspontját az 1899. XXX. t.-c., a nemzetiségi ügyek és a dinasztia magatartása tekintetében elhangzott ellenzéki felszólalásokkal szemben.

A képviselőházból. Budapesti tudósítónk táviratozza: Minthogy az indemniti-tárgyalás csütörtökig nem ér véget, a holnapi ülés elé javaslatot szándékoznak előterjeszteni, hogy a Nessi ügy az indemniti letárgyalása után tüzes-sék napirendre.

utolsó éjjeli vonat szállította el a vendégeket és kevéssel hajnal előtt térhettünk csak aludni. Másnap Maincy, író-társam, aki szenvedelmes úszó volt, már reggel hét órakor felzörgött álomból és hívott, hogy menjek vele a Marne folyóba uszni, amint munka előtt szokásunk volt. Álmos voltam még az éjjeli tivornyától és csak a vízben tértem magamhoz. A nap már felillant a fák hegyén és aranyesőt bocsátott a gyepre. Egy pillanatig megáldtam, hogy gyönyörködjem ennek a régi festménynek örökifjúságán és aztán folytatni akartam az uszást, mikor egyszerre velőtráza sikoltást hallottam a magas part felől.

— Mi történik Caillardéknál? — kérdezte Maincy hirtelen. Ebben a pillanatban nagy zajjal félig kinyitott a festő ablaka, egy rettenetes hang azonban visszatartotta. Nyomban szívet repesztő hörgés hallatszott.

Egyszerre bent termectünk a festő hálószobájában, amely a legnagyobb rendetlenségben volt. Caillard eiterült az ágyon, torkát remület szorongatta. Egész alakját szélütés bénította meg és ujjai még mereven mutatott a szoba szomorú, sötét zugába.

Szemünkkel kivettük az ujjai mutatását.

A zugban egy fantóm kuporodott. Teste összezsugorodott, kiráncosodott, felpuffadt. Csontvázszerű krétafehér szín arcán szája mint valami sötét barlang tétongott, amelyből reszkető, siránkozó, monoton hang tódult ki:

— Aludtam! aludtam! aludtam!

A hadügyi kormány és a kétéves szolgálati idő.

— A véderő-bizottság ülése. —

Budapest, november 18.

Egy fővárosi újságíró beszélgetést folytatott a kétéves szolgálati időről és a katonai kormány erre vonatkozó álláspontjáról egy katonai előkelőséggel. Kijelentette ez, hogy a hadügyi kormány nem szándékozik a kétéves szolgálati idő behozatalát megakadályozni, — két feltétel ellenében:

adjon a nemzet annyi *ujoncot*, amennyi a kétévi szolgálati idő mellett a békelétszám fenntartásához szükséges;

adjon annyi *pénzt*, amennyi a reform megvalósításához kell a külföldi példák szerint.

— Ha a helyzet javul, — szolt a katonai előkelőség — megcsináljuk a kétévi szolgálati időt.

Ugyanitt említjük meg, hogy a képviselőház véderő bizottsága ma ülést tartott, melyen a katonai javaslatokat egész terjedelmében elfogadták.

Vészi József és Gajary Odön proponáltak módosításokat a javaslaton, melyekhez a bizottság hozzájárult. Ezeknek tartalma az, hogy a szolgálatra behívott póttartalékosoknak minden megkezdett katonai év után egy fegyvergyakorlatot elengednek.

A javaslatok tehát a véderő bizottság partoló határozatával kerülnek a képviselőház elé.

Wallburg Ernő elutasítása.

(A demokrácia csődje.)

Arad, november 18.

Wallburg Ernőt, az ismert bárót, újabb kudarc érte a minap. Beadta kérelmét a budapesti pincér-egyesülethez, hogy fogadja be tagjai közé s kérelmével elutasították.

Az ok, hogy miért utasították el, világos és érthető. Mert igaz ugyan, hogy a néhai főherceg és a magyar alispán lányának, Skublics Laurának a fia egy bizonyos idő óta rendszeres foglalkozásképpen űzi a pincérséget, s mint kegyetek is tudják, főpincér volt a budapesti Newyork-kávéházban, de nem kevésbé igaz és tény az is, hogy mikor erre az arisztokratikus magasságra lépett, nem ment át azokon a grádusokon, melyek az igazi főpincért teszik: gyermekkorában nem volt pikkoló, a kinek az idősebb kartársak a fülét cibálgatják, az illedelmes szokásokat nem a pincér-iskolában tanulta meg, nem volt sem ételhordó, sem kávéházi kiszolgáló pincér s egyszerűen csak a vak szerencsének, vagy mondjuk úgy: elhatározásának köszönheti, hogy minden kvalifikáció kimutatása nélkül egy nagy kávéház főpincérévé lehetett.

Legyünk méltányosak. A mélyen tisztelt egyesület határozatában van némi elvi igazság is. De van benne bizonyos elvi hamisság is. Az igazság az, hogy meg kell védeni a szegény pincérember kenyerét a könnyű keresetre pályázó henyéktől és munkakerülőktől. Hogy ne történhessék meg könnyen az, hogy a miért a szakbeil ember fiatalságát és életének jobbik felét a kávéházi lámpák világában töltötte, türt lélekölő fáradalmat és megalázó szolgálatot, munka és jóra valóság nélkül egy csapásra elérhesse akármelyik léha és erkölcsben fogyatékos ember, ki egyetlen kvalifikációját talán abból származtatja, hogy hosszú éveken át kávéházakban, korezmákban züllötte át télenségeinek éjjeleit és nappalait, tehát a maga módja szerint — ő is szakembernek tartja magát.

Ámde a Wallburg-esetben egy kissé más-kép áll a dolog. Az életnek az a hajótöröttje, kitől társai oly kérielhetetlen szigorúsággal zárkoznak el, joggal kérdezheti, hogy vajjon a demokrácia bástyafalai is oly bevehetetlenek-e hát annak, a ki oltalmukat keresi, mint a kizárólagosságnak az a fellegvára, melyből véres fejjel bukott le tévelygéseihez záró jelenetében? A megtérés a jobhoz ki van-e zárva s a demokrácia is numerus clausussal dolgozik-e, mint a felső tizezrek sokszor emlegetett társasága? A ki a demokrácián kívül született (balvégzetére, mint ez a szegény báró), demokratává vajjon csak válveregetéssel lehet-e, munkájával nem? A ki azzal a felismeréssel, melyet csak az élet keserű csatáiban találhatott meg, a polgári becsület kikötőjét keresi, vajjon ne köthessen ki a révben, hanem elsülyedjen künn a világító torony előtt? Vagy tüzze ki a kalózkodó fekete lobogóját?

Bizony mondom, hogy a demokrácia kizárólagossága cseppet sem emberségesebb, mint a felsőbb tizezreké. Szent borzalommal veszem ki részemet előjogaiból én is és azt mondom:

Felséges nép! Mélyen tisztelt demokrácia! Korszerű indítványnyal járulok eléd. Tegyük urrá azt a pincérbárót, azt a demokratát és vegyünk neki közpénzen egy uradalmat, vagy legalább is egy kávéházat, mert különben — bizony mondom — megcsik még, hogy csődöt mond a demokrácia!

TÁVIRATOK.

Délafrika jövője.

Birmingham, november 18. Chamberlain gyarmatügyi miniszternek Dél-Afrikába utazása alkalmából az itteni városházán lakoma volt, a melyen minden párt képviselve volt. Egy pohárköszöntőre azt válaszolta Chamberlain, hogy utazása fontos ügyeket szolgál és nem csupán parádé. Dél-Afrikát — ugymond — a birodalom integráns alkatrésévé akarjuk tenni. Nem szabad arra várnunk, hogy minden keserűség magától eltűnjék. Mondhatom, hogy minden inséget enyhíteni fogunk, de mindenekelőtt nemesen s bölcsen kell eljárunk azokkal szemben, a kik bennünket támogattak. De meg kell téríteni azokat is, a kik ellenünk küzdöttek, hogy me nyugodjanak sorsukban és az egységes birodalom polgáraivá legyenek. Kivánságunk az, hogy Dél-Afrika lakossága egységes nemzet legyen. Már nehezebb feladatok is megoldódtak. Avagy nem látjuk-e, hogy azoknak az embereknek az utódai, a kik Montcalm marquisval Wolfe tábornok ellen harcoltak, egy kanadai miniszterelnököt küldenek nekünk, a ki az ő verük? A feladat nehéz, de nem lehetetlen és mert nem lehetetlen, végre is fogjuk hajtani. A kormány mindig bizik Milnerben. Szóló azért meg Dél-Afrikába, hogy kissé jobban megismerje Milner politikáját. Látni akarja a lakosság összes képviselőit, kik őt látni óhajtják. Azt hiszi, hogy feleuton előjönnek és reméli, hogy sikerül megnyernie a király új alattvalóinak barátságát. Dél-Afrika jövőjét illetőleg nagyon optimisztikus nézeteket táplál.

A sztrájk.

Páris, november 18. Az albi szénmedencében megszűnt a sztrájk. St. Etienneben a sztrájkoló munkások általános szavazást fognak tartani a választott bíróság büntése tárgyában.

Vádirat Böhm és Konsitzky ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18

Meszlényi Antal dr. kir. ügyész tegnap adta ki az Aradi ipar- és népbank sikasztója: Böhm Adolf és büntársa: Konsitzky József ellen a vádiratát, mely terjedelmére nézve nem kisebb, mint egy jókora regény. Érdekesség szempontjából is vetekedik ez a vádirat nem egy regényvel, mert betekintést nyújt ama ravasz fondorlatokba, melyekkel Böhm Adolf sikasztásait elkövette, illetve azok felfedezését palástolta.

Az ügyész vádat emel Böhm Adolf ellen több rendbeli magán okirathamisítás és sikasztás címén, s Konsitzkyt több esetben bűnségességgel, egy esetben pedig mint büntársat vádolja.

A vádirat rendelkező része teljes szövegében, az azt kísérő indokolás pedig főbb részeiben a következő:

Okirathamisítások.

Előzetes letartóztatásban levő: Böhm Adolf ellen vádat emelek:

a btkv. 379. §-ába ütköző s a btkv. 381. §. 2-ik pontja szerint minősülő csalás büntetével a btkv. 95. §-a értelmében eszmei halmazatban álló s a btkv. 401. §-ába ütköző s a btkv. 403. §. 2-ik és 4. ik pontja szerint minősülő magánokirat hamisítás büntette miatt, mert Aradon, 1898. január harmadikán azon célból, hogy magának jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, az aradi ipar- és népbank pénztárnokát ravasz fondorlattal tévedésbe ejtette oly módon, hogy mint az intézetnek utalványozási joggal bíró vezérigazgatója egy 500 frtról szóló pénztári utalványt nem létező személy (Weisz A. és társa) nevére állított ki, azt a főpénztárnoknak bemutatta, annak ellenében az említett összeget felvette s, ekként a pénztárat megkárosította és hogy bűns cselekményét elpalástolhassa, ezen összeggel az általa még 1890-ik évben, nem létező személy, Weisz A. és társa nevére nyitott számlát megterhelvén, az által a feltételes bizonyító erővel bíró kereskedelmi könyvet 200 frtnál nagyobb összeg erejéig meghamisította;

egy rendbeli folytatólagosan elkövetett a btkv. 379. §-ába ütköző, a btkv. 381. §-ának 2-ik pontja szerint minősülő csalás büntetével a btkv. 95. §-a értelmében eszmei halmazatban levő s a btkv. 401. §-ába ütköző, a btkv. 403. §. 2-ik és 4. ik pontja szerint minősülő magánokirat hamisítás büntette miatt, mert azon célból, hogy magának értékpapírok vételére és eladására által jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, Aradon 1895. évtől kezdve 1898. évig bezárólag több alkalommal az aradi ipar- és népbank pénztárat osztályát oly módon ejtette ravasz fondorlattal tévedésbe, hogy vezérigazgatói hatáskörét felhasználva, utasítást adott egy nem létező cég nevére, Weisz A. és társa részére, illetve terhére különféle értékpapírok vételére és eladására, miáltal az ipar- és népbank pénztáratnak 2000 frtot meghaladó vagyoni kárt okozott s hogy bűns cselekményét elpalástolhassa, a vásárolt értékpapírok értékével az általa már előzőleg egy nem létező cég, Weisz A. és társa nevére nyitott, de időközben ugyan csak általa megszüntetett folyószámlát újból megnyitván, illetve megterhelvén, ezáltal a feltételes bizonyító erővel bíró kereskedelmi könyvet tekintendő folyószámla könyvet meghamisította;

a btkv. 355 §-ában ütköző, a btkv. 356 §-a szerint minősülő sikasztás büntetével a btkv. 95 §-a értelmében eszmei halmazatban álló s

a btkv. 401 §-ába ütköző, a 403 § 2 pontja szerint minősülő magánokirat hamisítás büntette miatt, mert az aradi ipar és népbank pénztáratnak birlalatában volt a Pollák Gyula dr. és neje folyószámlájának letétjét képezett 18 drb. „Ipar- Népbank“ részvényt, körülbelül 10.000 korona értékben, 1899. január havában a pénztáratból a tulajdonos beleegyezése nélkül kivette, elárusította, az eladásuk után befolyt összeget saját céljaira fordította s a sikasztás elpalástolása végett a Pollák Gyula és neje folyószámláján kitüntetett 5005 frt = 10010 korona tartozási egyenleget a „Kintzig Géza“ név alatt, még általa 1896. december 30-án nyitott hamis folyó számlán tüntette ki;

egy rendbeli folytatólagosan elkövetett, a btkv. 401. §-ába ütköző a btkv. 408. § a 2. és 4. pontja szerint minősülő magánokirathamisítás büntette miatt, mert Aradon 1896 december 30-án „Kintzig Géza“ név alatt hamis folyószámlát nyitott, ezen folyószámla javára illetve terhére 2000 frtot meghaladó értékben értékpapírokat vásároltatott illetve eladatott, mely ténye által a feltételes bizonyító erővel bíró folyószámla könyvet meghamisította.

Elsikkasztott részvények.

Vádat emelek egy rendbeli folytatólagosan elkövetett s a btkv. 355. §-ába ütköző, a 356. §-a szerint minősülő sikasztás büntette miatt, mit az által követett el, hogy 1890. évtől kezdve 1899. évig több alkalommal Aradon, a vezetése alatt állott ipar- és népbank pénztáratnak egyik pénztáratból jogtalanul kivett a birlalatában volt különböző értékbetétekből és pedig:

a Kintzig Géza nevére kezelt letétekből 29 db. ipar és népbank részvényt;
Vajda István dr. letétekből 11 db.;
Simay István letétekből 2 db.;
Lendvai Sándor letétekből 4 db.;
az intézet „nyugdíj-alap“ letétekből 12 db.;
összesen 58 db. ipar- és népbank részvényt;

a Tagányi Sándor nevére kezelt letétekből 1 db. aradi első takarékpénztári részvényt összesen tehát 59 db. részvényt;
s az ipar- és népbank részvényeinek darabját körülbelül 700 koronáért, az aradi első takarékpénztári részvényt 2400 korona értékben eladta, s a befolyt összeget, tehát 2000 koronánál nagyobb összeget jogtalanul saját céljaira fordította.

Vádat emelek egy rendbeli a btkv. 401. §-ába ütköző, a btkv. 403. §. 2. és 4. pontja szerint minősülő magán okirathamisítás büntette miatt, mert az ipar- és népbanknál 1895. nov. hó 21-én Magyar Jenő által nyitott valódi folyó számlán, azon célból, hogy ezen számla, mely 1898. december havában kellő fedezettel nem bírt, fedezettel bírn, 1898. december 30-án 3 darab aradmegyei takarékpénztári részvény letételét tüntette ki 2000 frton felüli összegben, jóllehet a részvények tényleg nem tételtek le, mely cselekedete által a feltételes bizonyító erővel bíró kereskedelmi könyvet tekintendő folyószámlát meghamisította.

Konsitzky mint bűnségd.

Böhm Adolf és Konsitzky József ellen, és pedig előbbi mint tettes, utóbbi mint btkv. 69. §. 2 pontja értelmében bűnségd ellen a btkv. 355. §-ába ütköző, a btkv. 356 §-a szerint minősülő sikasztás büntette miatt és ezzel a btkv. 95. §-a értelmében eszmei halmazatban álló egy rendbeli folytatólagosan elkövetett s a btkv. 401. §-ába ütköző I, a btkv. 403. §-ának 2. ik és 4. ik pontja szerint minősülő magánokirat hamisítás büntette miatt, mint a btkv. 70. §-a értelmében tettes társak ellen, mert Böhm Adolf Ara-

don, 1892. év június hó 17., vagy 18-án az ipar- és népbank egyik pénztáratból a birlalatában volt értékpapírok közül 28 darab aradcsanádi egyesült vasúti részvényt 2756 frt értékben jogtalanul kivett s az ily módon birtokába jutott részvényeket eladta s a befolyt összeget saját céljaira fordította, s a sikasztás elpalástolása végett egy nem létező ingatlan, a „Kassa-utca 4. számú ház“ címe alatt a főkönyvben számlát nyitott s ezen számlát az említett összeggel megterhelte, majd 1898. december 31-én e számlán oly módon szüntette meg, hogy a rajta kitüntetett összeggel a pénztári letétszámlát megterhelte, 1899. január 1-én pedig az ezen számlán (pénztári letétszámlán) szerepelt ezen összeget az átmeneti mérlegkamatszámra terhelte vezetett elő, majd végül 1902. január hó 1-én a Magyar jelzáloghitelbank számlájának terhére vezetett elő, miáltal ezen üzleti könyvet, melyek feltételes bizonyító erővel bírnak, 2000 frtnál nagyobb összeg erejéig megnamisította.

Konsitzky József pedig, mert az által, hogy az említett értékpapírok kivételéről előzetes tudomással bírván, ígéretet tett Böhm Adolfnak, hogy a kivett értékpapírok hiányának elpalástolása végett hamis könyveléseket tesz, szándékosan elmozdította az említett 26 darab részvény elsikkasztását; a vonatkozó könyvet pedig az említett összeg bevezetésével 2000 frtnál nagyobb összeg erejéig meghamisította;

Hamisítás Böhm utasítására.

Ugy Böhm Adolf, mint Konsitzky József, mint a btkv. 10. §-a értelmében tettesek ellen, egy rendbeli folytatólagosan elkövetett s a btkv. 401. §-ába ütköző s a btkv. 403. §-ának 2. és 4. pontja szerint minősülő magánokirat hamisítás miatt, mert Böhm Adolf 1898. december 31-én azon célból, hogy a vezetése alatt állott pénztáratnál nagyobb üzleti nyereséget mutathasson fel, a váltókamat-számla jövedelmét 9936 frttal nagyobbra tüntette ki a főkönyvben, s ugyanazon célból a „költségszámla“ összegét 2545 frttal apasztotta, miáltal az 1898. évi nyereséget 12,481 frttal nagyobbra tüntette fel; majd 1899. évben ezen összeget az „átmeneti mérlegkamatszámra“, 1902. január 1-én a „Magyar jelzáloghitelbank számlájára“ vezetett, s hogy ezenkívül ugyanakkor, hogy az intézet felügyelő-bizottsága előtt elpalástolhassa, hogy az intézet hivatalnokainak fizetési előleget adott, az e címen kiadott 2854 frtnyi összeget a fizetési előlegszámláról a pénztári letétszámlára vezetett át, innen pedig 1899. január 1-én ismét visszavezetett a fizetési előlegszámlára, mely cselekményei által a feltételes bizonyító erővel bíró s kereskedelmi könyvnek tekintendő főkönyvet és számlákat 2000 forinál nagyobb összeg erejéig meghamisította;

Konsitzky József pedig a most említett módon az említett könyvet Böhm Adolf utasítására meghamisította.

Indítványozom, hogy Böhm Adolf előzetes letartóztatása tartassék fenn.

Megszüntetett nyomozat.

Ellenben a nyomozatot megszüntetni kellett Böhm Adolf ellen;

az 1890. évben saját céljaira utalványozott 3500 frt összeg jogtalan felhasználása és e körül elkövetett hamis könyvelés miatt;

az 1890. évben 100 drb. rimamurányi részvény vásárlása és eladása által birtokába jutott árfolyam különbözet jogtalan eltulajdonítása miatt;

az 1894. évben 56 drb. „bécsi vagonkölésön részvény“ 50 drb. bécsi lovasúti részvény, 50 drb. Lander-bank részvény, 1 drb. bécsi ló-

vasuti részvény, 50 drb. anglóbank részvény, 50 drb. északnyugati vasuti részvény, 20 drb. dunagőzhajózási részvény vásártása és eladása által birtokába jutott árfolyam különbözeti öszszegzek jogtalan eltulajdonítása miatt;

az 1895. évben több ipar- és népbank részvény jogtalan eltulajdonítása miatt;

az 1891-ben 100 drb. arad-csanádi egyesült vasuti részvény jogtalan eltulajdonítása miatt;

az intézet behajthatlan váltó követelésének behajthatóként történt kiütetése miatt.

Miről *Tagányi István*, mint az aradi ipar- és népbank igazgatósági elnökét — sértettet — oly figyelmeztetéssel értesitem, hogy a határozatom kézhez vételétől számított 8 nap alatt a vád képviselét átveheti, vagy a nagyváradi kir. főügyészhez folyamodhat.

Az indokok.

A vádirat indokolása a következőket foglalja magában:

A bevezető rész azt mondja el, hogy az ügyészség az Ipar- és Népbank igazgatóságának *bizalmas feljelentésére* indította meg a nyomozatot. Kiderítette ez, hogy *Böhm Adolf* 1890. június havában követte el az első, 3500 ftos sikkasztást, vallomása szerint azért, hogy *zsilált vagyoni viszonyait rendezhesse*. 1890. január 18-án ugyancsak egy bellég segélyével 500 ftot utalványozott ki magának.

Ebből az elsikkasztott négyezer forintból csak a második, 500 ftos tételre tartozik büntetőjogi felelősséggel *Böhm Adolf*. Az 1890-ben elkövetett első sikkasztás ugyanis már *elévült*.

A börzén 1894-ben kezdett játszani *Böhm Rimamurányi részvényeket* vásárolt az ismeretes „Weisz A. és Társa” folyó számláján. Az értékpapirokat később eladta és pedig *nyereséggel*, akkor a hamis számlát kiegyenlítette.

Ugyanezen és február havában azonban a folyó számlát újból megnyitotta s 5826 ft 90 kr. értékben „*Bécsi waggon kölcsön részvények*”-et vásárolt, majd később *bécsi lóvasuti, Anglóbank-, északnyugati vasuti- és Duna gőzhajózási részvényeket* vásárolt az intézet pénzén, ezeket azonban még ugyanabban az évben 528 ft 90 kr. *nyereséggel* adta el. Ezek a bűncselekmények már szintén *elévültek*.

Következik azután hosszú felsorsolása a *Böhm* által sikkasztott pénzen vásárolt részvényeknek. 1895-ben vette ezeket, mikor az értékpapírok árfolyama kedvező volt. Itt következik a vásárolt értékpapírok felsorsolása:

1895. január 28-án „aradi ipar és népbank” részvényt vásárolt 4400 ft, értékben, ugyanezen napon ugyanolyan részvényeket 4400 ftért, ugyanezen napon ugyanolyan részvényeket 865 ftért, 1895. január 31-én aradi ipar és népbank részvényeket 5280 ftért, február 9-én aradi ipar és népbank részvényt 900 ftért, február 15-én aradi ipar- és népbank részvényt 900 ftért, február 6-án 50 drb. leszámítoló bank részvényt 16274 ft. 86 kr., március 1-én 25 drb. rémurányi részvényt 6796 ft 45 kr., március 6-án 75 drb. újpesti villamos vasuti részvényt 12894 ft. 19 kr., március 18-án 25 drb. leszámítoló bankrészvényt 7915 ft. 56 kr. értékben, június 24-én 25 drb. újpesti villamos részvényt 3792 ft. 42 krért, november 20-án 75 drb. leszámítoló bank részvényt 23000 ft. 81 krért, november 20-án 25 drb. új leszámítoló és pénzváltó részvény első részlete fejében kifizetett 4032 ft 68 kr. 1895. dec. 20-án második részlet fejében kifizetett 1355 ft. 43 kr. Ugyanezen folyó számlán viszont eladatott részvényeket és pedig: január 29-én 27 drb. részvényt 2200 ftért, január 31-én 28 drb. részvényt 1320 ftért, február 4-én 29 drb. részvényt 7120 ftért, február 7-én 30 drb. részvényt 1260 ftért, február 11-én 31 drb. részvényt 886 ftért, február 9-én 32 drb. részvényt 890 ftért, június 6-án 25 drb. rimamurányi részvényt 7232 ft. 43 kr. június 19-én 50 drb. magyar leszámítoló és pénzváltó bank

részvényt 16047 ft. 27 kr. 1896. július 16-án 50 drb. újpesti villamos vasuti részvényt 5118 ft. 77 kr., 1898. október 28-án 50 drb. újpesti villamos vasuti részvényt 3598 ft 43 kr. 1898. december 30-án 50 drb. leszámítoló bank részvényt 13369 ft. 98 kr értékben.

Az értékpapírok eladása és vétele folytán az ipar- és népbank *az intézeti könyvek adata* és *Böhm Adolfnak* ezzel egyező vallomása szerint 68067 korona és 35 fillér hárt szenvedett.

Megokolja ezután az indoklás a *folytatólagosan elkövetett csalások* lenforgását és az ezzel eszmei halmazatban lévő *magánokirat hamisítások büntetettét*.

1897-től 1899-ig *hatvannyolcezerháromszáz forint* értékű értékpapírt vett ki jogtalanul *Böhm* az intézet pénzeszközéből.

1899-től kezdve még külön 59 darab értékpapírt vett ki, köztük a dr. *Vajda István, Simay István, Lendvai Sándor* és *Tagányi Sándor* tulajdonát képező ipar- és népbanki részvényeket. Ezeknek értékét *Böhm* elsikkasztotta, saját céljaira fordította, s ezáltal újabb egyrendbeli folytatólagos sikkasztást követett el.

Magánokirat hamisítás büntetettét követte el *Böhm* még az által is, hogy meghamisította a *Magyar Jenő*-féle valódi folyószámlát. Ez a számla *Magyar Jenő* neve alatt 15334 ftal nyitattott meg, melyre *Magyar Jenő* utóbb 2500 ftot fizetett be. Az értékpapírok — árfolyamuk csökkenvén — eladattak és pedig 50 db. 13386 ft 22 krért, 10 db. pedig 2672 ft 10 krért.

A számla ekkor *tartozik egyenleget* mutatván, *Böhm* megnyugtatta *Magyar Jenőt*, (helyesebben ennek a *nyját, Róna Jakabot*, ki *magyar Jenő* név alatt vásárolta az értékpapírokat), hogy a számla fedezetül sajátjából 8 db. aradmegyei takarékpénztári részvényt fog letétbe helyezni.

Tényleg azonban ily értékpapírokat egyáltalában nem helyezett el, hanem a „*letéti könyvben*” 1898. december 30-án, *Magyar Jenő* letéti lapján 8 db. aradmegyei takarékpénztári részvény letételét kitüntette.

Mint hogy ezen cselekménye által a feltételes bizonyító erővel bíró s kereskedelmi könyvnek tekintendő *letétkönyvet* meghamisította;

minthogy a jog, illetve kötelezettség értéke, melyre e hamis bevezetés vonatkozik, 2000 ftot meghalad — ellene ezen cselekményéből folyólag a btkv. 401. §-ába ütköző a 403. §. 2. és 4. pontja szerint minősülő *magánokirat hamisítás büntette* miatt kellett vádat emelni.

Beismerte *Böhm Adolf* azt is, hogy eladott jogtalanul hozzonhat arad-csanádi részvényt 2756 forint értékben. Ezen a pénzen *Konsitzky József adósságait rendezte* *Böhm*. Ezt úgy takarították, hogy *Böhm Konsitzky* által egy nem létező ingatlan, a „*Kasza-utca 4. számú ház*” címe alatt a főkönyvben számlát nyitattott s az említett számlát ezen összeggel megterhelte. Ezt a számlát megsemmisítették.

Böhm beismerte mindezeket, *Konsitzky* azonban *tagadta*, hogy előzetesen tudott volna arról, hogy *Böhm* ezeket az értékpapírokat ellopta. A vád azonban beigazoltnak tekinti többféle indok alapján *Konsitzky* bűnrészességét.

Másik bűne *Böhmnek* az, hogy nagyobb nyereség feltüntetése céljából a főkönyvet meghamisította. Majd így folytatja *Meszlényi Antal* dr. ügyész:

„Mint hogy *Konsitzky József* a könyvek hamisítását *Böhm Adolf* utasítására eszközölte; minthogy e hamisításokat évenként át eszközölték s így azok ugyanegy akarati elhatározásra vezethetők vissza, — minthogy végül a jog, illetve kötelezettség, melyre a hamisítás vonatkozik,

— 2000 forintot meghalad, mindkettőjük ellen a fentemlített bűncselekmények miatt vádat kellett emelnem s *Böhm Adolf előzetes letartóztatásának fenntartását* kellett indítványoznom, mert *állandó keresetforrással nem bírván*, a büntetés előrelátható nagyságától fogva *szökéséül* tartani lehet.”

Végül a nyomozatot öt esetben *elévülés* címén szüntették meg, egy esetben pedig (a behajthatlan üzleti váltóknak üzleti vagyonként történt előírása) azért, mert ez csak szabálytalanság volt s így büntetőjogi megtorlás alá nem vonható.

A vádiratot a következőknek kézbesítette az ügyészség: *Tagányi István*, mint a magánpanaszos képviselője, *Czédly Károly* dr. ügyvéd *Böhm Adolf* védője, dr. *Keresztes Gyula* ügyvéd, *Konsitzky* védője, *Böhm Adolf* és *Konsitzky József* vádlottak és természetesen az *aradi törvényszéknek*.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Dráma a tenger fenekén, színmű. (Páros bérlet.)
Csütörtök: Dráma a tenger fenekén, színmű. (Páratlan bérlet.)

* **A színházi előadások kezdete.** A színházi esti előadások 7 órai kezdete ellen mozgalom indult meg a közönség között. Aláírási ívet köröztek a színházlátogatók, ezek közül különösen a kereskedők, melyet egy kérvény kapcsán ma be is nyújtottak az város színügyi-bizottsághoz. Ebben a folyamodványban azt kéri a tekintélyes számú aláírók, hogy a színházi előadások ezentúl ne hét-, hanem legalább is *fél nyolc órakor* kezdődjenek, mert legkivált a kereskedő osztály az üzletek nyitva tartása miatt nem járhat színházba. Fél nyolc, nyolc óra előtt bezárni nem lehet, s így legalább is egy felvonást elmulasztanak, ha mégis színházba akarnak menni. Azt mondják a kérvényező, hogy a színház érdekében való is lesz ez a változás, miután a közönség többi részének, így például a vidékieknek is kényelmére fog szolgálni. Este hét órakor ugyanis két vonat is érkezik be Aradra s ennek folytán vidéki színházlátogatók is idejében érkezhetnek majd az előadásokra.

* **Csiky-ciklus.** *Csiky Gergely*, a nagy drámaíró emlékeztetőre *Zilahy Gyula* igazgató nem a sablonos eljárást akarja követni és diszelőadást rendezni, hanem egy *Csiky-ciklus* tartásával, a kötő több művét fogja bemutatni. Nevezetesen a *Nagymamát*, a *Proletárokat* és a *Cifra nyomoruságot*. Emelni fogja az előadások érdekét, hogy a *Nagymamát Prielle Kornélia*, a magyar művészet imádott nagymamája fogja játszani.

* **Casanova.** A főbb szereplők ambíciójának jellemzésére szolgál az, hogy *Rózsa Lili* és *B. Szabó József* direktre felutaztak a fővárosba, hogy a népszínház előadásából szerepüket tanulmányozhassák, ugyszintén a stilszerű kosztümökről maguknak mintát egyenek. Az előkészületeket az operett előadásához már megtették és a zene szépsége, a kiállítás és a diszletek fénye az operettnek előreláthatólag sok előadást biztosítanak. A *Casanova* operett diszletei közül különösen szép a pokol szája, melyet *Végh István* ma már befejezett. A festőteremnek ma sok látogatója volt, kik mindannyian dicsérték színházi festőnk izlését és művészetét.

— **Felekezeti vita egy szindarab körül.** Az *Alkotmány* című klerikális ujság mai számában felszólította a Népszínház igazgatóját: *Porzolt Kálmánt*, hogy *Rózsa Miklósnak* „*Hit*” című szindarabját *ne adassa elő*. *Rózsa Miklós*, a szerző a mai esti lapokban hosszabb nyilatkozatban visszautasítja az *Alkotmány* vádjait. A Népszínház igazgatósága most kiadta a da-

rabot a népszínházi bizottságnak, mely végleges dönteni fog a darab sorsa fölött. Irodalmi közköhen feszülten várják a bizottság döntését.

* Szinligazgató és újságíró. Somoggyi Károly nagyváradi szinligazgatók nem tetszett egyik nagyváradi lap kritikája, hát megsértette annak két munkatársát. Ugy vették ki a sorokból, hogy kizárják őket a színházból, hogy a neki nem tartozó kritikától megszabaduljon. A nagyváradi újságíró-testület — igen helyesen — magáévá tette a kollégák ügyét. A gyűlésen az újságírók előadásából kitűnt, hogy voltaképpen a szinligazgató sógoronőjének, Nagy Borbálának nem tetszenek az újságírók. Elhatározták, hogy a kar két tagja elégtételt kér Somoggyitól.

* Szinlapbérletők figyelmébe. A közönség köréből több panasz érkezett a színház igazgatójához, hogy a bérletőknek a szinlapot rendetlenül viszik a házhöz. Az igazgató ez uton kéri a bérletőket, hogy a kihordás körül észlelt rendetlenséget levelezőlapon a színházi irodának jelenteni sziveskedjenek, hogy az intézkedések azonnal megtehetőek legyenek.

A Hehs-Róna ügy a járásbiróság előtt.

(Tárgyalás kibéküléssel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

Orenstein Árpád kir. aljárásbíró előtt ma az Aradi Ipar- és Népbank két tisztviselője állott, az egyik mint vádlott, a másik mint panaszos.

Becsületsértés miatt vádolta Róna Jakab, az intézet váltóüzletének főnöke Hehs Bélát, az intézet könyvelőjét.

Érdekes, hogy ez a becsületsértés szinte döntő szerepet játszott Böhm Adolf sikkasztásainak felfedezésében s hogy Böhm Adolf maga is mint főtanu szerepelt volna ez ügyben, ha esetleg békés uton nem intézik el az ügyet.

Az ügy előzménye a következő:

Hehs Béla egy ízben felhevült és izgatott állapotban Rónára sértő kijelentést tett. Ez a kijelentés tudomására jutott Rónának s ez Böhm Adolfhoz fordult elégtételért.

Böhm csitította a haragos tisztviselőt s így szólt hozzá:

— Ne csináljon semmit, nehogy az intézetnek kára legyen belőle.

Böhm azon fáradozott, hogy Róna hagyja abba a dolgot s ne vegye tudomásul Hehs kijelentését. Azt mondta Rónának, hogy fürdőre megy s ha onnan hazajön, majd elintézi valahogy a dolgot.

Böhm visszajött a fürdőről, de Róna ekkor már nem Böhmnél keresett elégtételt, hanem feljelentette Hehst az aradi járásbiróságnál becsületsértés miatt, Steinitzer Pál dr. ügyvédje útján.

Mikor Hehs látta, hogy feljelentés van ellenében, akkor írta Kristyóry Jánosnak azt a Böhm Adolfra nézve végzetes levelet, mely felfedezte Böhm visszaéléseit.

Ebben az ügyben már egy ízben ki volt tűzve a tárgyalás, de éppen arra a napra, amelyen az intézet közgyűlését tartotta. Mivel a tisztviselők akkor el voltak foglalva, tehát mára halasztották a tárgyalást, amely azonban nem bírói felettel, hanem békés uton végződött.

Hehs sajnálkozását fejezte ki a történetek felett s kijelentette, hogy a sértő kifejezés nem Rónára, hanem az intézetben uralkodó állapotokra vonatkozott, a melyeket a következők is igazoltak.

Róna a kijelentést meggyugodva vette tudomásul, amivel az ügy befejezést nyert.

A meggyilkolt rendőr.

(Esküdtárséki tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

Ma volt Bucz Florea, borosjenői községi rendőr meggyilkoltatása ügyében folytatott esküdtárséki tárgyalás második napja, mely alatt délelőtt és délután tanukat hallgattak ki.

Érdekes jelenet játszódott le Deutsch Miksa tanu vallomása után. A tanu letette vallomására az esküt, s kezét, a helyett hogy szíven tartotta volna, mellének jobb oldalára tette. Az esküdtek közül többen közbekiáltottak, hogy a tanu nem tartja a kellő helyen a kezét, mire Kábián Lajos elnök rászólt az esküdtekre, hogy ehhez a figyelmeztetéshez nincs joguk, ne avatkozzanak az ő dolgába. Különbben sem lehet pontosan meghatározni, hogy hova tegye a tanu a kezét, ha esküszik.

Vallomást tett Streiberger Péter tanu is, ki az olvasókönyvben értesült a gyilkosságról. Kiment s ott látta vérében Bucz Floreát. A halálkölő ember azt mondta, hogy Száv Petru ölte meg.

Kleindl György, mikor a gyilkosság estéjén hazafelé ment, találkozott Csucsá Péterrel. Ez elbeszélte neki a véres eseményt, midőn pedig Kleindl háza elé értek, elkiáltotta magát:

— Ott van Száv Petru! Még engem is megöl!

Ezzel elfutott. Valószínűnek tartja, hogy Csucsá ott látta a háza körül Szávot, a vádlottat, aki, mint kiderült, az ő cselédjénél töltötte az éjszakát.

Vallomást tett a meggyilkolt özvegye is. Halálkölő férje előtte is mondta, hogy Száv Péter ölte meg.

Pop C. István ellenzi az özvegy megesketetését, mert — ha nem árulja is el — gyűlölettel viseltetik a vádlott irányában, kit férje gyilkosának tart.

A törvényszék, az ügyész indítványára elrendeli Bucznó megesketését.

A védő semmisségi panaszt jelentett be.

A tárgyalást holnap, szerdán folytatják.

Egy lakodalom két templomban.

(Az eltévedt menyasszony.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

Szombaton ugyancsak megréftáta a leereszkedő köd azt a szeged-rókusi jegyespárt, mely nagy lakodalmassal a rókusi templomban akart örök hűséget esküdni. Már sokféle komikus epizód történt menyasszonyokkal és vőlegényekkel, mielőtt a „holtomiglan”-ig eljuthattak, de arra még nem igen volt eset, hogy egy násznépet a köd választott volna el egymástól és késeltette két szerető szív frigyét.

Tegnapelőtt átláthatatlan csunya köd ereszkedett alá. Ebben a nagy szürkességben alig lehetett előre haladni. Az emberek úgy imbolgáltak ide oda az utcákon, mint a kormányt vesztett hajók a tengeren. Ebben a londoni ködben akarta oltárhoz vezetni a rókusi templomban egy szegedi előkelő és tekintélyes iparos egy jó módú polgár leányát. A násznép a Kossuth Lajos-sugaruti háznál gyülekezett és amikor elérkezett az esküvő ideje, a polgári kötés után megindult a menet a rókusi templom felé. Utoljára hagyták a szép menyasszonyt, aki a násznagyával az utolsó kocsiiban helyezkedett el. A menet már rég eltűnt a sűrű ködben, amikor a menyasszony uszályát elrendezték a kocsiiban. Ekkor az elfogult násznagy oda szólt a kocsihoz:

— A templomba!

A fiakkeres, aki a násznappal részleteibe

nem igen volt beavatva, egyszerűen a lovak közé csapott és meg sem állt a belvárosi templomig. A Szt. Demeter-templom hajójában mikor a magános menyasszony megérkezett ugyan csak összenéztek az emberek, hogy miféle lakodalom az ilyen, ahol se tanu, se koszorulány, csak egy harcsabajuszu bácsi és egy picurka kedves menyasszony. De együttvéve sem tudtak akkorát nézni, mint maga a menyasszony, aki szörnyen elképedt, látva, hogy a lakodalmassal senki sincs mellette, még az édes anyja sem, ebben a nehéz pillanatban. Nem tudta elgondolni, hogy hol késhetnek. Persze utközben nem igen nézett az utcára, hogy merre hajt a kocsi, de hiába is nézett volna, a ködtől úgy sem látott semmit.

Ezalatt természetesen hasonlóképpen szorongtak a rókusi templomban a lakodalmassal, akik viszont azt nem tudták megérteni, hogy hol késik a násznagy a menyasszonnyal.

A belvárosi templomba tévedt menyasszony szorongatott helyzetében a kísérőjét biztatta, hogy kérdezze már meg a miséző papot, mikor kerül rá a sor. A násznagy már meg is indult volna, akkor vette csak észre, hogy a belvárosi templomban van. Most újra kocsiára ültek és siettek a rókusi templomba, ahol már összetalálkozhattak a násznépei, de esketésről még most sem lehetett szó, mert közben a vőlegény is kocsiára ült és kereste a menyasszonyát a ködben. Késő este volt, amikor kimondhatták az áment az ifju párra.

Nessi Pál — „katonaszabadító”.

(A „Népszava” cikke.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 18.

Nessi Pálra rájár a rud mostanában. A katonai parancsnokság becsületbiróság elé idézte az ismeretes Gotterhalte-ügy miatt, most meg súlyos vádakkal ront rá a Népszava című budapesti szociálista újság.

Két nap előtt a Népszavában egy hosszabb közlemény jelent meg, mely Nessi Pált azzal vádolja, hogy közbenjárta katonaszabadítási ügyben, s közbenjárásáért hatszáz koronát követelt az ügyfelétől. Rádúpláz ezekre a rágalmazásig menő szokimondásairól híres újság még avval is, hogy Nessi keresztül sem vitte azt a megbízást, amelyet elvállalt, s hogy ennek dacára 600 koronás váltót csikart ki megbízójától.

A Népszavának erre a cikkére a képviselőház mai ülése alatt a folyosón Olay Lajos képviselő figyelmeztette Nessi Pált. Ez még a délután folyamán bűnvádi feljelentést adott be a sajtóbíróshoz a „Népszava” ellen s azonkívül ma este nyilatkozatot küldött be a pesti lapoknak, melyben kijelenti, hogy a szociálista újság közleménye rágalom, abból egy szó sem igaz s hogy ennek folytán már folyamatba tette a megtorló lépéseket a cikk szerzője ellen.

Nessi Pál ezenfelül a minisztériumhoz is beadott egy kérvényt, melyben szigorú vizsgálatot kér maga ellen a katonaszabadításra vonatkozó vádra nézve.

A Népszavát a budapesti sajtó törvényszék tudvalevőleg csak néhány nap előtt ítélte el szigorúan Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter alaptalan megrágalmazása miatt.

HIREK

A polgári dráma.

— A szabadkai titkos színműirő. —

Arad, november 18.

A polgári drámára kiirt szegedi színműpályázat eredménye felett elkongatták már a lélekharangot. A drámabíró bizottságot a ki-

lencven egynéhány beérkezett pályamunkák száma megdöbbentette, de épenugy megdöbbentette azok legnagyobb részének tartalma, belső értéke is. Bár rengeteg számú volt a polgári dráma, de azért egyet se találtak közülük elfogadhatónak.

A feledés sűrű homálya borítaná már az egész pályázatot, ha nem volnának szerzők a világon, akik nem hagyják a jussukat. A kilencven és egy néhány mélyen csalódott szerző közül ma is jelentkezett egy s úgy látszik, az egyetlen, aki a „polgári dráma” lényegét megértette.

Ime kinyomatjuk egy Szabadkáról jelentkezett szerző érdekes levelét, melyet a szegedi színügyi bizottsághoz intézett. Szól pedig ezenképpen:

T. cz. a Nagycsúgos Színügyi Bizottságnak a saját kezébe cs. m. adasék át Szegeden.

Kiváló tisztelettel alásan kérem a Nagycsúgos Színügyi Bizottság, halene a Nagycsúgos ur ojj kegyes hogymeg nyugtatna engem a beadott színmű felől hogy mi történt azzal az érdekes vig darabal amit más félve hogy én mint, a sajátom, be, adtam a Tekintetes Főjegyző urnak a Szegedi város hazán ijen Jelige alatt, *II. N. N. h. z. sz. F. v.* hogy meg ért e l elő adást hogy pártolja e a Szegedi közönség, vagy nem azon kitűnő, praktikus családi történettel, vagy nem, mert ha itt nem szabad elő adni el fogom adni külföldre, ha lázító hatással bír a közönségre vagy szocializmust rejt magába, esetben ha nem egész tökéletesen van le, írva azon javicsón a bizottság, vagy én fogom 3 fel Vonásban újra leírni, javítani lehet rajta, saját Nagyatyámon Történet évi 1847 kezdődőleg és ha ez beválik akkor én még írok 4 et jót.

Czim Szabadka, Kálmán-utca 254 sz. VI. kör.

Nagy Lajos.

Az „ilyen jó” egy levélből is sok, hát még négy szindarabból.

— **A király jobban van.** Bécsből táviratoznak: A király fájdalmait alábbhagytak, s az orvosok remélik, hogy a jövő hét elején Schönbrunnból a bécsi burgba költözhét.

— **Udvari vadászatok Kis-Jenőn.** Mint minden évben, úgy az idén is a tél és a hideg beálltával a kisjenői főhercegi uradalom vad bővelkedő területén nagyobb szabású és hosszabb ideig tartó vadászatot rendez, melyen József Ágost főherceg, Fülöp Orleansi herceg és nagyszámú ur társaság készül résztvenni. Jelen lesz továbbá Augusztia főhercegnő és Mária Dorottya hercegnő is. A vadászatokat eddigi dispoziciók szerint december elején tartják meg.

— **Daniel Lajos dr. táblai bíró.** A hivatalos lap ma száma közli, hogy a király Daniel Lajos dr. aradi kir. törvényszéki bírót a nagyváradi kir. táblához ítélő táblai bírónak nevezte ki. Daniel dr. a polgári felebbezési tanács tagja volt Aradon, ahol úgy a bírói testületnek, mint a vele érintkező közönségnek szeretetét és becsülését érdemelte ki. Az előléptetést közli királyi kézirat így hangzik:

Magyar igazságügy miniszterem előterjesztésére dr. Daniel Lajos aradi törvényszéki bírót a nagyváradi ítélőtáblához bírónak nevezem.

Kelt Schönbrunnban, 1902. évi november hó 14-én.

Ferencz József, s. k.

Dr. Plösz Sándor, s. k.

— **Uralkodók találkozója.** Edvár király, mint sürgönyzik, ma este 7 órakor Windsorba érkezett és megvárta a pályaudvaron a portugál királyt, a ki negyed órával később érkezett meg. A királyok nagyon melegen üdvözölték egymást, azután pedig a kastélyba hajtottak.

— **Képviselőválasztás Puchón.** Trencsénvármegye központi választmánya e hó 17-én tartott ülésében tette meg a törvényszabta intézkedéseket a puchó-illavai kerületben Kubinyi György elhunytja miatt mezejtendő képviselőválasztás megtartására. A választást december hó 4-én fogják megtartani Puchón. Választási elnöknek Petrács Károly árvaszéki elnök, helyettes elnöknek Lange Kálmán dr. trencsénmegyei ügyvéd küldetett ki. A kerületbe 64 község tartozik, a választók száma 1373. A szabadelvűpárt jelöltje Sipeky Sándor trencsénmegyei főbíró, volt orsz. képviselő, a kivel szemben a néppárt Kaas Ivor bárót lépteti fel. A választási mozgalom a kerületben ezutal szokatlan élénkséggel indult meg.

— **Elhunyt miniszteri tanácsos.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Péch József miniszteri tanácsos, az országos vízépitési igazgatóság vizrajzi osztályának nagyérdemű vezetője, tegnap 74 éves korában meghalt.

— **Aljegyzői kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Pósz Henrik dr. aradi kir. törvényszéki joggyakornokot a topánfalvi járásbírórsághoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Izgatás a magyarság ellen.** Stodola Emil dr. lipóti szentmiklósi ügyvéd a minap tót nyelvű beadványban bejelentette a főszolgabíróknak, hogy a lipóti-szentmiklósi tót nemzeti párt a Fekete Sas-szállóban gyűlést tart. Jósb Gyula főszolgabíró azzal az indoklással, hogy ilyen nevű szervezetet nem ismer, s ilyen pártnak elnökét sem ismeri, a bejelentést nem vette tudomásul és a gyűlés megtartását nem engedte meg. Erre Stodola egy másik tót nyelvű beadványban azt jelentette be, hogy a kerület képviselője, Ruzsiák János tót nemzeti párti képviselő beszámolót fog tartani. Ezt a bejelentést a főszolgabíró tudomásul vette és a tegnapelőtt délután megtartott gyűlésen meg is jelent. Ruzsiák képviselő azonban nem mondott beszámolót, sőt haza sem jött a gyűlésre. A beszámoló csak ürügy volt, hogy a gyűlést megtarthassák. A gyűlésen Csobroda Pál és Jánoska György ág. ev. lelkészek és Stodola Emil ügyvéd szónokoltak, mindannyian izgatva a kormány és a magyarság ellen. A gyűlésen mintegy 150 ember volt jelen.

— **Csongrád gyászol** Nagy dolog esett meg Csongrád városával, a t. Ház, mint ismeretes, kiközösítette magából a Csongrád által küldendő követet. Csongrád követének nem adnak helyet a t. Házban s Csongrád négy esztendőig nem is küldhet képviselőt az országgyűlésre. Ezt a rettenetes szégyent gyászolja most Csongrád és pedig nem pusztán lélekben, hanem külsőségekben is. A csongrádi lapok gyászkeretben tudatják a hírt olvasóikkal, akiket ünnepiesen föl szólítanak, hogy hintsenek hamut a fejükre, a nagy politikai bűnt első napjában s négyesztendő tartama alatt járják büszégesen a tisztesség templomát, tartanak penitenciákat. Kinos négy esztendő következik tehát Csongrádra. Hogy képviselőjük nem lesz, hogy elveiket nem érvényesítik, az kevésbé bánja majd őket, de borzasztó még el is képzelni, hogy négy esztendőn át nem jöhet deputáció senkihez s nem lesz kihez szavadgáni tyuk-pörökben, komaság mián. Még csak az a vigasztalása sem lehet Csongrádnak, hogy eddigi követét kéri majd meg egy s más ügyében, bajában. Abból a kerületből aligha hozott el képviselő két emetese emlékeket. Pedig elegendő megérték azt a dicsőséget, hogy csongrád képét viselték az ország színe előtt. A kerületet képviselték eddig: Ordódy Pál, miniszter, kormánypárti, Csatai Zsigmond, antiszemita, Szivák Imre, liberális, Hock János, nemzeti párti, Gajári Ödön, merkantilizmus párti, Dénes Márton, függetlenségi és végül Baross János agrár kormánypárti. Ami azt illeti, elég változatos a jegyzék elveikben és személyekben egyeztetés s szinte a teljesség okából is részolgált Csongrád, hogy egyszer képviselője se legyen a nagy változottság után.

— **Házasság.** Pándy József pénzügyminiszteri számtiszt november 24-én délelőtt vezető oltárhoz Bókás-Csabán Kocizky Ellát, Kocizky János ügyvéd, főbíró, és neje, született Keller Irma leányát.

— **A tél.** A hirtelen beállott hideg következtében a felvidék folyóin nagy áradás mellett megindult a jégzajlás. A Duna egész Zimonyig, Schärdingtől apad, s a mai vízmagasság Budapesten 72 centiméternyi. A partok mellett csekély jégvárta képződött de a földmívelésügyi miniszterium jelentése szerint sokkal nagyobb a hideg a felvidéken a hol alacsony vízállás mellett a Latorcán beállt jég s mintegy 5 centiméternyi vastagságu. Zajlik alacsony vízállás mellett a felső Tisza, Vág, a Szamos Szatmarig, Topolya, Hernád s a kettős Körös. Ha a hideg így tart, a kisebb folyók pár nap alatt befagynak Szegzárdról jelentik: Tegnap reggel itt erős havazás állott be. A hőmérő a fagypontra szállott; a hideg 5 fok. A korán beköszöntött fagy meglepte a gazdákat, mert a külső munkát még nem fejezték be. A szőlősgazdák közül sokan még nem takarták be a szőlőt.

— **A rom n zsinat fiaskója** című cikkünkre vonatkozólag ma a biharmegyei gör. kel. román esperesektől levelet vettünk, a melyben annak közlésére kérnek föl bennünket, hogy a midőn a lefolyt rendkívüli zsinaton Betes János indítványát pártolták, Mangra Vazul püspöki helynök ellen nek akartak véleményt mondani.

— **Gyilkosság Mikalakan.** Ronaszek Ferenc mikalakai molnár ma reggel ágyában halva találták, mellén lövés okozta sebbel. A házbeliök öngyilkosságra gondoltak, a valóságot azonban csak az orvosi vizsgálat állapította meg. Ekkor ugyanis kitudt, hogy a puska lövés távolról érte Ronaszeket, mert sem a testén, sem a ruháján a fegyver tüzeinek pörkölése nem látszott. A valószínűségeen felül tehát az a vélemény, hogy Ronaszek molnár gyilkosság áldozatán esett. Nyirő Géza vizsgálóbíró dr. Institoris István járási- és dr. Auszterweil László törvényszéki orvosok kíséretében ma délután Mikalákára mentek a holttest orvos-rendőri felboncolását megejteni.

— **Elhunyt festő.** Bécsből sürgönyzik: Berger Gyula festő, a képzőművészeti akadémia tanára, tegnap este hirtelen meghalt.

— **Az automobil ellen.** Az automobilról kétféle szempontból lehet beszélni. Az egyik azokuak a boldog kivételes halandóknak szempontja, akiknek van automobiljuk. A másik pedig azoké, akiknek az automobilból csak a benzínbűz és az elgázoltatás veszedelme jutott. Előrelátható, hogy az előbbiek sokkal kevesebben vannak, mint az utóbbiak. És mégis, míg az automobilisták már minden nagyobb városban alakítottak klubot maguknak, a nem-automobilistáknak csak most jutott eszükbe, hogy szervezkedjenek. Párisban történt meg a nagyfontosságú esemény, a hol megalakult az első automobil-ellenes egyesület. Az egyesület törekvéseihez bizonyára örömmel fognak csatlakozni a világ minden részéből a népek milliói és adáz gyűlölettel fogják megüzenni a harcot az automobilnak. De bármily nagy és őszinte legyen is a gyűlölet, tartunk tőle, hogy bőven lehetne fogni árulót a küzdők soraiban. És nem is volna tutságos nagy az árulás díja: mindössze egy — automobilba kerülne az egész.

— **Csalás felépti-jegyekkel** A következő sorok közlére kerettünk fel: Tudomásomra esett, hogy valami szélhámos a polgári Luiskola igazgatósága nevében házalni jár, s belépő jegyeket árúsít a most következő vasárnapon tartandó ünnepélyre. Ertesitem a közönséget, hogy a polgári Luiskola most vasárnap egyáltalában nem tart ünnepélyt, s hogy az igazgatóság jegyek elárúsításával nem bízott meg senkit sem. Almási T. Pál, igazgató.

— **Szegedi katonák aradi várőrségében.** Két negyvenhatos közlegényt hoztak a héten Aradra várőrségbe. Az egyik Czeigerschmidt János,

aki a legkisebb bünt követte el, de szigorubban lakol érte, mintha civil korában vétődött volna rá: bajtársától ellopott néhány darab fehérneműt s ezt megfálták a tádjában. A másik katonának, *Augustin* Jovának az a vétke, ami az erénye: nazariénus. Most már Aradon ülnek és várják a hadbíróóság ítéletét.

— **A vasutak és a katonaság.** Az állami vasutak úgy nálunk, mint Ausztriában lényeges utazási kedvezményben részesítik a katonaságot. Szolgálaton kívül is számottevő hányaddal fizet a katona kevesebb utiköltséget, szolgálatban pedig, vagy katona-vonatokon, nagyobb katonai szállítmányoknál aránytalan csekélységben van megszabva a viteldij. Ezt a kedvezményt a közös hadügyi kormány kiakarja terjesztetni a magán-vasutakra is. Ezek azonban úgy Ausztriában, mint nálunk, erősen opponálnak a hadügyminiszter szóban forgó szándékának, s hosszú idő óta állandóan függő kérdés a magán-vasutaknál a katonai igazolványoknak az utazási kedvezmény szempontjából való respektáltatása. Most Bécsben összeültek az osztrák és magyar vasutak igazgatóságai, képviselve vannak a konferencián az állami vasutakon kívül az összes magán-vasutak s ez az értekezlet állapítja meg azokat a módokat, amelyek a katonaság és a magán-vasutak között eddig fennállott differenciák kiegyenlítésére hivatják.

— **Edvárd király és a sajtó.** Az angol gárdazredek fölött tartott legutolsó szemlén érdekes dolog történt, amely bizonyosága annak, hogy VII. *Edvárd* angol király mennyire megbecsüli a sajtót. A király egyik beszédét nemrégiben egy magasrangú katonatiszt hibásan sztenografálta le és a beszéd így került a nyilvánosság elé. E s omoru tapasztalat után a király most már mindig két újságíróval rendel maga mellé, akik pontosan lejegyzik beszédét. A szemlén is két újságíró volt a király közelében, akiket *Kelly Kenny* tábornok elakart távolítani. Az újságírók azonban felvilágosították a tábornokot az uralkodó óhajjáról és egészen a király mellé húzódtak, amikor a beszéd megkezdődött. A király meglátva az újságírókat, barátságosan integetett és mosolygott feléjük.

— **Bérmozg lom Pozsonyban.** Újbb bérmozgalmi híre érkezik a vidékről. A pozsonyi szabómunkások, helyzetük javítása végett, bérmozgalmat indítottak és a vasárnap megtartott nagygyűlésükön követeléseiket az alábbiakban foglalták össze: Egy olyan árszabály kidolgozását követelik, amelyben minden egyes ruhadarab készítésének az ára meg van állapítva s a raktári munka ezeknél az áraknál csak 40 % alacsonyabb. A napi-szabók munkaideje 10 óra legyen, minimális munkabérük pedig heti 20 korona. A különórakért és a vasár- és ünnepnap munkáért az esedékes munkabéren felül 40 % fizetendő. A gyűlés végén megválasztották a 12 tagú szervező bizottságot. A memorandumba foglalt követeléseket ez a bizottság nyújtja be az ipartestülethez, ha pedig a kiegyezés nem sikerül, ez fogja vezetni a bérharcot.

— **Sikkasztó hordár.** A budapesti hordárok megbízhatósága pártatlan, s most megtörtént mégis, hogy egy hordár, sok „nagy példát” utánozva, sikkasztott. *Steinberger* Márkus a neve, s a IX. kerületi jótékony nő-gyűlésnek és a budapesti torna-klubnak volt a pénzbeszedője. A hordár a két egyesület pénzéből mintegy 1000 koronát sikkasztott és megszökött. A rendőrség nyomozza.

— **Veszedelemes hitelező.** A hitelezők borzasztó fajtájáról ad hírt fővárosi tudósítónk a következőkben: *Csepi* János boltiszolga tegnap estefelé beállított *Eimvach* Lipótné napszámosnő soroksári-utca 44. számú lakásába és 25 forintot követelt, amelylyel *Eimvach* tartozott neki. A szegény asszonynak nem volt pénze és azt mondta, hogy jöjjön máskor. *Csepi* erre dühbe jött, felkapott egy fejszét és neki-esett a szegény napszámosasszony butorainak, amelynek nagy részét összedarabolta. Ezután

egy üvegből spirituszt öntött a szoba padlójára és felgyújtotta. *Eimvach* kétségbeesett sikkasztással kirohant az udvarra, ahonnan a házbelieliek siettek a segítségére. *Csepi* érezve a veszedelmet, kifutott a házból és bérkocsiba vágva magát, elmenekült. Több rendőr és az utca népe üldözőbe vette a kocsit. Amikor a kocsit megállott, *Csepi* zsebkésével mellbe szurta magát. A veszedelmes hitelezőt a II. számú sebészeti klinikára vitték, a rendőrség pedig megindította ellene a vizsgálatot.

— **A pap büne.** Föltűnést keltő házasságtörési tragediát írnak Nápolyból. A hír szerint *Santa-Lucia* munkásnegyedében *Paduano* közéleti rendőr megtudta, hogy felesége, akizel csak nyolc hónap előtt lépett házasságra, szerelmi viszonyt folytat a gyóntató pappal. A férj kérdőre vonta az asszonyt, az beismerte bűnét, mire a férj revolvert rántott elő és kétszer fejbe lötte az asszonyt. Az asszonynak még volt annyi ereje, hogy felszakítva az ablakot, a szomszédos házak tetéjére menekült, de amikor látta hogy férje oda is üldözi, levetette magát az udvarra, úgy, hogy szörnyet halt. A férj erre lerohant az udvarra és felesége holttesténél golyót röpített a szívébe, úgy, hogy ő is nyomban meghalt.

— **Megláncolt örültek.** Oroszországban, hol a tébolydák száma nagyon kevés, a nép pedig tudatlan, a falusi bíró egyszerűen megláncoltatta azokat, akik megőrülnek. Számos ily esetre jött rá egy orosz tébolyorvos, aki nemrég szemleutatót tett a Baikal vidékeken. Az orvos, *Molotkov* dr. például egy „örült” parasztra akadt, aki már tizenhét esztendő óta kötött így láncra s ez a lánc nem hosszabb egy méternél s a mellett a lánc karikája közvetlen a meztelen testére volt verve, a cipő fölött. Az a legborzasztóbb, hogy a paraszt nem is volt örült s mikor az orvost megpillantotta, kérve kérte, hogy szabadítsa meg szörnyű helyzetéből, hogy visszamehessen a feleségéhez és gyermekeihez. Az orvos természetesen azonnal teljesítette kérelmét. Egy másik 65 éves öreg embert a saját fia láncolta meg. Ebben a barbár eljárásban a buta orosz paraszt nem lát semmi különöset. Egy másik orvos, dr. *Szilín*, oly parasztra akadt, aki 24 évig volt leláncolva; egy parasztot pedig úgy láncoltak meg a kezén és nyakán, hogy föl sem kelhetett. S hogy az ily szerencsétlen meg ne szökhessenek, 40 kilós vasgolyót kovácsolnak a lábához. A két orvos fotografiai fölvételt csinált ezekről a borzalmas esetekről s beküldte az irkucki földrajzi múzeumnak.

— **Háborgó tüzhányó.** Honolulu-ból jelentik 11 iki kelettel: Egy drottalan távirat azt jelenti Havai szigetéről, hogy a *Kilauea* tüzhányó olyan erősen működik, ahogy az utolsó husz év alatt még soha sem.

— **Szenzációs büntető nyomozat.** Nagyikindáról írják: A belgrádi dalárda a múlt év nyarán meglátogatta a nagyikindai *Gusle* nevű szerb dalegyületet. Nagy volt a barátság. Nagyikinda három napig visszhangzott a belgrádi ifjak mulatozásaitól. A kikindai *Gusle* elhatározta, hogy a látogatást viszonzni fogja, ami a nyáron meg is történt. *Veszelinovits* Iván dr. vezetése alatt Nagyikindáról számosan mentek át Belgrádba. Természetes, hogy most meg a belgrádi utcák voltak zajosak a kikindaiak mulatozásától. Ugyilátszik azonban, hogy a mulatozáson fölül más is történt a *Gusle* tagjaival, mert a belgrádi osztrák-magyar konzulátus indítatva érezte magát, hogy a magyar kormány-nak jelentést tegyen azokról az üzemekről, melyeket a kirándulók a magyar nemzet ellen elkövettek. A konzulátus jelentése nyomán a magyar kormány utasította a kir. ügyészséget, hogy a magyar nemzet elleni izgatás miatt a *Gusle*nek, illetve a kirándulóknak egyelőre ismeretlen tagjai ellen a büntető eljárást indítsa

meg. Ez a bűnügyi nyomozat folyik most Nagyikindán nagy titokzatossággal. Mi történhetett a belgrádi uton, nem tudjuk? A nyomozat részleteiről eddigelé semmi sem szivárgott ki. De hogy súlyosabb üzemekről van szó, kétségtelen jele az, hogy az irántunk nem valami vonzalommal viseltető konzulátus is szükségesnek tartotta az ügyben jelentést tenni. A nyomozást maga *Eidenmüller* Adám királyi járásbíró vezeti, mert ezt a fontos, kényes természetű ügyet a rendőrkapitányra bízni nem lehetett. A közönség nagy érdeklődéssel várja az ügy fejleményeit, melynek eddigi titokzatossága nem kevés mértékben csigázta fel az emberek kíváncsiságát.

— **Biciklista jöjjön be.** Mulatságos biciklista kaland ügyében hozott most ítéletet a veszprémi járásbíróóság. Az enyingi jövedvű legények boszantó tréfájukkal annyira üldözőbe vették egy jómódu matrónát, hogy a csuffá tett özvegy asszony végre is a törvény oltalmában keresett elégtételt. Özvegy *Németh* Péterné szállást adott egy Budapestről ide kiránduló biciklistának, aki szállóhely hiányában az özvegy asszony vendégszeretetét vette igénybe. Az enyingi legények valahogy neszt vettek a biciklista elszállásolásának s azzal gyanúsították özvegy *Németh* Péternét, hogy a biciklista kirándulót a kellelténél nagyobb vendégszeretettel részesíti. Ezért éjnek idején, a mikor az özvegy asszony már javában álmodozott, *Horváth* József, *Csurgai* József és *Deák* Ferenc enyingi fiatal legények özvegy *Németh*né ablaka alá lopódtak és vidám kórusban elkezdtek énekelni ezt a gunyos dalt: „Biciklista, gyűjőn be. Biciklizzünk idebe — A szobába!” A kellemetlen éjjeli zene után a biciklista Enyingről elutazott, de a szegény özvegyasszonynak többé nem volt nyugta a faluban. Anóvá csak ment, mindenütt kísért a gunyos nóta. Sőt egy ízben, amikor *Csurgai* József lakodalmat ült, a násznép fiatal tagjai újra a csuffá tett matróna ablaka alá mentek s megismételték a gyalázó szerenádót. Özvegy *Németh*né végre is megsokalta, hogy éjjelét-nappalát nyugtalanán tették s feljelentette a három csufolkodó legényt a bíróságnál. A veszprémi járásbíróóság most ítélkezett ebben a félig tréfás, félig szomorú ügyben s a három jó madarat becsület-sértés címén 20—20 koronára ítélte.

— **Udvarias tolvaj.** A kultüremberek között az udvariasság olyan kiegészítő valami, mint a tiszta gallér, vagy a szappan. A tolvajokkal szemben azonban a társadalom már kevésbé követelő, s épúgy nem számít udvariasságára, mint a hogy a legtöbb szőr tiszta gallér nélkül képzei el, vagy látja maga előtt. Természetesen itt nem a nagyszabású tolvajokra kell gondolni, már t. i. nem azokra, akik akár zsiros hivatalban, akár pedig valamelyik nagy pénzintézet igazgatói székében lopják a közpénzt, hanem azokra a szerencsétlenekre, akiknek existenciája az apróbb tolvajlás. És bármennyire különösen hangzik, akár ezek közt is akárhányszor olyan, aki a kultürember legkirívóbb sajátosságával, az udvariasságával okoz kisebbszerű meglepetést. Ilyen meglepetés érte a napokban *Radó* Ignác dr. nagyváradi ügyvédet. Megtörtént ugyanis, hogy az elmúlt napokban a fiskális a törvényszéknél valahol otffelejtette aprópénztárcáját, melyben kevés ezüstpénz és néhány okmánybélyeg képviselte a realizálható értéket, ellenben a tárcában volt az ügyvéd vadászengedélye is, ami természetesen nem értékesíthető. Az otffelejtett tárcát valaki sietett a maga részére kisajátítani. Az ügyvéd a veszteségbe hamar belenyugodott és elhatározta, hogy új vadászengedélyt vált. Epen utban volt, hogy elintézi az ügyet, amikor szemben jön vele a levélhordó s egy rendesen felbélyegzett levelet nyújt át neki. Az ügyvéd felbontja a szép kalligráfiával megcímezett borítékot s a következő percben élenken elképzeltelhető csodálkozással konstatálja, hogy vadászjegye megkerült. A levélben ugyanis udvarias sorok kíséretében az inkoguitó maradt tolvaj visszaküldte a reá nézve teljesen értéktelen vadászjegyet a tulajdonosnak. *Radó* Ignác dr. méltányolva az enyveskező „ur” eme erényét, hírlapi

aton mondott köszönetet neki úgy az udvariasságért, mint a visszaküldött vadászati engedélyért. Miért is ne köszönne meg, mikor az is megtörténhetett volna, hogy a tolvaj nem küldi vissza az engedély jegyet, ellenben egy goromba levelet ír, a miért nem tartalmazott nagyobb értéket a tárcá?

— **Lábrakelt ruhabelés.** *Dengelegi* Ferenc aradi szabómesternek Háltér 6. számú műhelyéből eltűnt öt méter ruhabelés. A rendőrség megindította a nyomozást s ma kézrekerítették a tolvajt. *Schmidt* György szabósegéd személyében. A tolvaj bevallotta bűnét s azt is, hogy a belést már eladta 15 koronáért.

— **Ribillió egy tehen miatt.** Nagy ribillió volt ma délelőtt 10 órakor Budapesten, a Ferenc-József hidon. Egy hajcsár több tehenet hajtott a hidon keresztül. A hidon ugyanakkor villanyos kocsi robogott át, amelynek csengése egy tehenet annyira megvadított, hogy az örült futásban rohant a pesti oldal felé. Természetesen nem tért ki az útjába eső dolgok elöl és egy *Kardos* Jánosné nevű 55 éves öregasszonyt, akinek az ijedtség annyira megzavarta lélekjelenlétét, hogy a felbőszült állat elöl kitérni nem tudott és irgalmatlanul a földre teperte. A szerencsétlen asszony súlyos sérüléseket szenvedett. A tehenet nem tudták feltartóztatni vad futásában. A várház-köruton keresztül a Baross utcán végig rohant egészen a Mátyás-terig, oriai ribilliót kelte az utcán levő nagyszámú emberek között. Csaknem 10 ezer embert rémített meg a felbőszült tehen, a mely ezután a Mátyás-teren a 3. számú ház előtt *Binkei* Károlyné, egy hivatalnok 50 éves feleségét is letépte. Végül sikerült több lovasrendőrnek és mézárosnak a tehenet pusztító útjában feltartóztatni, nagy megnyugtatósára a felizgatott embereknek.

— **Porter Vilmos fénykép kedvezménye.** A Paragon Blokkok rendszeresítése által szükségessé vált a fénykép bonok bevonása, ami a lefolyt héten tömördek eredeti képet juttatott Porter Vilmos Nagy Áruházának nagytitkos céljából. Ezen intézkedés egyébként igen célszerű volt, mivel a későbbi nagyobb forgalomban, karácsony felé, amugy is rendkívül sok kép torlódik össze s így a képek korábbi bevonása már a gondos elkészítés szempontjából is kívánatosnak mutatkozott. Félreértések eloszlatására különben jelenti a cég, hogy Porter Vilmos Nagy Áruházá ugymint eddig, továbbra is fénykép-kedvezményben részesíti vevőit. Azon fénykép bonok, melyek eddig be nem váltattak, tovább is érvényesek. A jelenlegi vásárlásokról a vevők Paragon-Blokkot kapnak, melyek ép úgy jogosítanak fénykép-kedvezményre, mint a régi fénykép bonok. A Paragon Blokkok rendkívül célszerű és érdekes intézményét legközelebb ismertetjük.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szauacságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Titokzatos öngyilkosság.

(Szerelem, vagy amerikai párbaj?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

Még e hónap 11-én, szerdán a *Geittner* és *Rausch* fővárosi nagykereskedő céghez távirat érkezett Nagymarosról, amelynek jegyzője közölte, hogy ott *Schuller* Rudolf, a cég alkalmazottja öngyilkosságot követett el. A jegyző kérte, hogy értesítsék az elhunyt rokonságát és intézkedjenek a temetés iránt. A távirat alapján, *Lemle* János cégfőnöke azonnali értesítette az életunt testvérét, a Magyar Államvasutak gépgyáranak irodájában alkalmazott *Schuller* Vilmost a szomorú esetről. Ez nyomban kiment Nagymarosra, ahol fölismerete a halottban testvérét. Az öngyilkos zsebében több különféle irás s a *Geittner* és *Rausch* cégnek egy bizonyítványa volt, amely igazolta, hogy az életunt egy esztendő óta volt a cég szolgálatában.

Testvére titok előtt állott. Távolról sem sejtette, hogy mi lehetett a végzetes tett oka. Az elhunyt huszonöt esztendő, erős férfi volt, szolidul élt és sohasem adott panaszra okot. Özvegy anyjánál lakott testvérével együtt, s az anyját imádta. Azelőtt *Weszely* István vaci-utcai üzletében volt alkalmazva, ahol nagyon meg voltak vele elégedve. Állását katonai kötelezettsége miatt kellett elhagynia. A tengerészek közé sorozták be s az osztrák-magyar expedícióval a „Zenta” hajón Kinába ment, ahol végigcsinálta a hadjáratot. Katonai szolgálatának teljesítése után a *Geittner* és *Rausch* céghez ajánkozott s a főnök, aki ismerte már a sógorának, *Weszelynek* üzletéből, szivesen elfogadta. *Lemle* János ugyan sajnálattal vette észre, hogy a fiatalember katonáskodása alatt eldurvult és sokat vesztett előzőeken mddorából, de azért még mindig nagyon használható, kötelességtudó férfiaknak bizonyult.

A múlt szombaton, e hónap 8-ikán, az életunt megkérte főnökét, hogy engedje el néhány órára, mert az ellenőrző-szemlére kell mennie. Elengedték, azzal a meghagyással, hogy a szemle után nyomban térjen vissza az üzletbe, ahol sok dolog várt rája. A fiatalember azonban késő estig nem tért vissza. Mikor végre zárás előtt megjelent — a többi alkalmazottak szerint izgatott és ittas állapotban — azonnal beszélni akart a főnökkel. Mikor kérdezték tőle, hogy mit akar, röviden azt felelte:

— Azonnal kilépek. Ugyis vége már mindennek.

Elmondta aztán, hogy nem élhet tovább, mert nagy bünt követett el. A délelőtt megtartott ellenőrző szemlén a nevének kikiáltásakor az előírások *Hier!* helyett *Jelen!*-nel válaszolt. A főhadnagy erre dühösen kérdezte, hogy ki volt a magyarul jelentkező s mikor előlépett, a tiszt súlyosan sértő szót vágott az arcába. A lobbanó lelkű ember erre olyan mozdulatot tett, mintha inzultálni akarná a főhadnagyot. Ez pedig kardot rántott s a merénylőt arcán megsebesítette. Eddig tart az életunt elbeszélése.

Hogy az eset valóban így történt-e, az még nincs kétségtelenül megállapítva. Tény az, hogy az öngyilkos az ellenőrző szemlére jövet, több ismerőse előtt kijelentette, hogy nagy baj érte, s meg kell hallnia. Az Aggteleki utca 17. szám alatt lakó borbélynak is keservesen panaszkodott, azt mondva, hogy őt többé nem fogja elevenen látni. A szemlén történt jelenetet az öngyilkos testvére előtt egy szavahihető ur is a főntebbi előadásnak megfelelően mondotta el. Az illető ur testvérétől, egy közös hadseregbeli századostól hallotta az esetet. Valószínű tehát, hogy a küszöbön lévő büntetéstől való felelet kergette halálba a boldogtalan ifjút. Családja az amerikai párbajt sem tartja kizártnak, erre azonban csak keves bizonyosság van. Miután a fiatalember meghalt s a nagymarosi evangélikus temetőben elhantolták, levél érkezett címére a *Geittner* és *Rausch* céghez. Az ajánlott-expressz levélben, amelyet testvérének kézbesítettek, csak ennyi volt írva:

Levelezőlapot megkaptam. Nem értem. Választ várok.

Buchmann A., nevelőné.

Ez a Bécsben lakó nevelőné teljesen ismeretlen a gyászoló család előtt s eddig sejtelmük sem volt arról, hogy valamiféle összeköttetésben volt az öngyilkossal. Talán itt van a tragikus eset titkának a kulcsa. Ez összefüggésben lehet azzal a körülménnyel, hogy a fiatalember az utóbbi napokban buskomor volt. Mikor anyja a szomorúság okát kérdezte, szokása ellenére éies hangon felelte:

— Neked is mindent meg kell látni és hallani!

A szerencsétlen ifjú családja mindent elkövet, hogy a titokzatos eset részletei tisztázódjanak s a végzetes tett okát kétségtelenül megállapítsák.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Rablással vádolt cselédeány.** Ez év nyarán történt Budapesten, hogy két állásnélküli cselédeány *Franyó* Anna és *Csiz* Anna összejártak a fővárosban. *Franyó* Anna csakhamar összebarátkozott új társnőjével s meghívta ezt Budán lakó nagynénjéhez éjjeli szállásra. *Csiz* Anna elfogadta a meghívást, mire mindketten neki indultak a budai hegyek felé. Hosszas bolyongás után végre egy réten pihentek meg. Itt *Franyó* Anna hirtelen rátámadt barátnőjére s ennek kendőt csavart a nyaka köré s fojtogatni kezdte. A megrémült lány hosszas küzdelem után eszméletlenül tért el a pázsiton. Ezt az alkalmat *Franyó* Anna arra használta fel, hogy *Csiz* Anna 78 kor. értékű batyuját magához vette, s azzal megszökött. A kifosztott cselédeány panasza *Franyó* Annát csakhamar letartóztatta a rendőrség s a befejezett vizsgálat után a törvényszék vádtanácsa rablás büntetése miatt helyezte vád alá. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntető törvényszék esküdtbírósa *Zsitvay* Leó elnöklété alatt. A tárgyaláson, melyen a vádat *Gosztai* Andor dr. kir. ügyész képviselte, vádlottat pedig *Holländer* Imre dr. ügyvéd védte, *Franyó* Anna töredelmesen beismerte bűnét. A fiatal, alig 17 éves cselédeány csak azt tagadta, hogy az erőszakot azért használta volna, hogy a batyut elvehesse. Ő azért tömte be *Csiz* Anna száját, mert ez sikoltozott s segítségért kiabált. *Schäffer* Károly dr. törvényszéki orvosszakértő szerint a leány épelméjű ugyan, de perverz hajlamu. A törvényszék a vádlottat három havi fogházra ítélte.

§ **Plagizált magyar nóták.** *Liptai* Károly hírlapíró a múlt évben bírálatot írt a „Százegy magyar népdal cigányos modorban” című hangjegyzetről. Ebben a füzetben nyolc dal szerepel *Lengyel* Miska cigányprimás neve alatt. *Liptai* azt írta *Lengyel* Miskáról, hogy a füzetben szereplő dalok mindegyike plágium. *Lengyel* Miska ezért pert indított *Liptai* ellen becsületsértés és rágalmazás miatt. A törvényszék annak idején el is ítélte *Liptait* mindkettőért kétszázharminc korona pénzbüntetésre. A kir. ítélőtábla *Liptai* Károlyt a rágalmazás vétsége alól fölmentette, s csupán becsületsértés miatt ítélte el 50 koronára. A főnagánvádló semmisségi panaszára az ügy a kir. kuria elé került, amely ma *Szekely* Ferenc koronaügyész indítványára az összes semmisségi panaszokat elutasította.

NAPIREND.

November 19. Szerda. Róm. kath. naptár: Erzsébet. — Protestáns naptár: Erzsébet. — Görög-keleti naptár (november 6.): Pál püspök. — A nap két óra 56 perckor, nyugszik 4 óra 2 perckor. — A hold két óra 18 perckor, nyugszik 10 óra 23 perckor.

Közelem-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ersklye-muzeum helyisége mellett 3. emeleten.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Széles, hideg, délen elvélve csapadék.

November 19. Az aradi tanítótestületek segélyalapjának rendkívüli közgyűlése délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órakor (Polgári fiúiskola).

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, november 18.

Télre fordult az időjárás. A hőmérő reggel 4—5 fokot mutat 0 alatt, míg a nappal is 1—2 fok hideg marad.

Kevés havazásunk volt, de elővadásával hasznára volt veteményeinknek.

Kívánatos volna, hogy több nedvességet kapjon a termő föld, mert féltő, hogy kiszárad az elvetett gabnászem, mert nagyobb havazás, vagy állandó fagyra nincs még kilátásunk.

Telephon szám 478!

Wormser Antal**ARADON,**
Lázár Vilmos és Deák Ferencz-utcza
sarkán.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

Női gallérok, felöltők, köpenyek és kabátokban.

Nagy választék:

1798

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák, felöltők és téli kabátokban.

Telephon szám 478!

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utcza 3. sz. Telefon 270.

Vezető- orvos: **Dr. HECHT.**Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, reuma, kószvény, szívelzsírosodás, vérszegénység, szívbillentyű, nő, tüdő és gégebetegségek, rossz testtartásnál.
Gyógyeszközök: Hidegvizgyógyászat, villámfény-, moor-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1809

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Legjobb minőségű gáz-pirszen.

Pirszenünk ára

mától kezdve, a meddig a készlet tart

100 kgr.-ként 3 kor. 50 fill.**házhöz szállítva.**

Legkisebb szállitmány 500 kgr.

Az aradi gázgyár igazgatósága.

2118

Exportáljunk

élő és levágott**szárnyasokat****Berlinbe.**

Eladási jutalék 5%. — Leszámolás és pénz azonnal.

FRANZ ANDREAS

városi elárusítási közvetítő 1718

Központi vásárcsarnok, Berlin C. 2.

20000 márka biztosíték Berlin város főpénztárában.

Téli ingek, nadrágok, keztyűk,
gyermek őszi és téli sapkák és kalapok.Szőnyegek, függönyök,
Linoleum és I. rendű parquetta szőnyegek,
függő- és asztali lámpák,
 vadász fegyverek és táskák
nagy választékban.**ZIMMERMANN és EISELE**Arad, a Szentháromsággal szemben (Templom-utcza sarkán)
a „Zöld papagájhoz” 1671

Ablakredők és lőtakarók.

Telefon 219.

Alapított 1850.

Gebhart J. és fia Aradon.

Andrássy-tér 16.

Világítási cikkek.

Legnagyobb választék

Ditmár-féle

villanyos és légszeszcsillárokban

Elvállalunk világítási berendezéseket.

Atalakításokat petróleumról villanyvilágításra.

Különlegesség:

Ditmár-féle

gyémánt-égők.

Nagyobb fény mellett kevesebb fogyasztás.

Porcellán áruk:

Étkező készletek: Legteljesebb collectió étkező, tea, kávé és feketekávé készletekből. A legolcsóbbaktól a legfinomabb kiállításukig.

Egyes kávé-, teás és mokka csészékben, valamint csemege és egyéb tányérokban a vidéken páratlan olcsó és gazdag választék.

Diszmi tárgyakból a legújabb perámiai művek készleten tartatnak. 2000

Üvegáruk:

Bel és külföldi üveg készletek utolérhetlen olcsó áron. A legegyszerűbbtől a legmodernebb újdonságokig. Színes üveg disztárgyakból állandó nagy készlet.

Fémáruk.

„Kayser zinn” disz és használati tárgyakból egyedüli raktár. „Szandrik” körmőcbányai ezüstműveinek képviselője. Alpacca ezüst evőeszközök és disztárgyak. Alpaccaáruk.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Fess önkéntes

szabad óráinak kellemes eltöltésére fiatal asszony vagy leány ismeretséget keresi. Leveleket „Manchester” jelige alatt postrestante kérek. 2117

Kerestetik

egy ügyes pénztárnoknő, ki az irodai teendőiben némi jártassággal bír. — Czim a kiadóhivatalban. 2080

Elveszett

egy utitáska A. F. monogrammal, a pécskai országúton, sz. tamási esárda közelében. — A becsületes megtaláló 6 korona jutalom-bau részesül Franz Adolf által Szemlak. 2116

Ebéd és vacsorát

esetleg teljes ellátást kaphat 1—2 fiatal ember intelligens családnál. Czim a kiadóhivatalban. 2068

Könyvelő kerestetik

Glück Károly és testvére céghez december 1-re. Ki hasonló minőségben más üzletben már alkalmazva volt, előnyben részesül. 2118

Nyolcz napi próbaidőre

küldök bárhova saját veszélyemre nemes valódi harci éneklő kanári madarat,

amelyek a legkülömbözőbb hangon énekelnek a 5, 7, 9, és 12 márka, tuczatja 48, 60, 72 és 84 márka. Tenyésztésre alkalmas nőtényeket a 1 márka, tuczatja 10 márka.

Jótállás mellett, utánvételt küldve. Meg nem felelőket kicserélem, esetleg az összeget visszaadom. A legszolidabb kiszolgálásról számtalan elismerő levél áll rendelkezésre, amelyeket kívánatra ingyen és bérmentve küldöm. Bárkinek meg van engedve, hogy engem meglátogasson és személyesen győződhetik meg madaraim éneklő képességéről.

Wilh. Kaye,
Spezialvogelversandhaus, 1784

Thale i. Harz

NB. Mindenki, ki kanári madarakat tenyésztetni akar, kiválóan ajánlom Wilh. Kaye Thale i. Harz céget, mint amely legjobb tenyészmadarakat szállítja. Kirendelt tanító, Calonewska, Felső-Szilézia.

Zálogcédlőket,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Jem E. ^{SEB}
rég elismert **köhögés és**
Mell-Czukorkák **rekedtség**
ellen.
Engedélyezve 19. 4. 02. sz. 75066. helytar-tósági határozattal.
Egy csomag 50 fillér.
Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyas urak gyógy-szertárában. 2119

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javitást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szerelést szakszerűen és jutá-nyosan készít 1728

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és var-rogépraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Uraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is veszek és olcsó áron eladok. 1028

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Brassay Testvérek

Arad.

Ajánlják divatos

rövid fűzőiket,

ugyszintén

mérték utáni megrendelések

6 óra alatt készülnek. 1010

Kérjük a becses hölgyközö-séget látogatásával megtisztelni.

Telefon szám 406.

T. Cz.

Van szerencsém nagybecsült rendelőimnek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Templom-utca 3. sz. alatti czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Petőfi-téri Kiskalim-féle géztrőz mellett

folytatom.

Főtörökvésem oda irányul, hogy nagybecsült rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok kiváló tisztelettel 11

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges osodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staat. Medical Istitutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki irhat érte bárhonnán magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentetendők. 1570

Ezrekre menő hálairattal elismert egyetlen és kitűnő hatásu

tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és gyökeresen eltávolít.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

MUNDAN

legújabb és legkitűnőbb amerikai folttisztító viz.

Mindenféle ruhaszövetből zsír és egyéb foltot azonnal eltávolít anélkül, hogy a szövet színét megtámadná avagy azon a más tisztítószerrel szokott foltkarikát idézne elő. **Mundan** nem gyúlékony, kezelése nem jár veszéllyel.

Egy 200 grmos üvegnek az ára 25 krajczár.

Phenol-sav.

Poloska kiirtására egyetlen biztos hatásu szer, alkalmazása igen egyszerű, egy párszori beecsetelés után meglepő eredmény érhető el. — **Ára egy üvegnek 35 krajczár.**

A fenti szerek csakis

852

Hajós Árpád

gyógyszertárában kaphatók

Arad, Andrassy-ter 22. sz., a megyeházzal szemben.

Feltűnő újdonság!
DELICE || Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szivhat.
legjobb valódi francia 3082
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.